

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 57 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om avtaler om deltidsbruksrett og
langtidsferieprodukter mv.

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	9.2	Betingelser for å bruke angreretten – artikkel 7	20
2	Bakgrunnen for lovforslaget	6	9.3	Virkninger av bruk av angreretten – artikkel 8	20
2.1	Timeshare (deltidsbruksrett)	6			
2.2	Timeshare-direktivet av 1994	6	10	Betaling, forskuddsbetaling og sikkerhetsstillelse – artikkel 9	22
2.3	Timeshare-direktivet av 2009	7			
2.4	Høring	7	10.1	Direktivet fra 1994 og gjeldende rett	22
2.5	Gjennomføringen i andre nordiske land	8	10.2	Direktivet fra 2009	22
3	Gjennomføring av direktivet i norsk rett	9	10.3	Forslaget i høringsnotatet	22
3.1	Generelt om gjennomføring av direktivet	9	10.4	Høringsinstansenes syn	23
3.2	Endringer av tidspartloven eller ny lov?	9	10.5	Departementets vurderinger	24
3.3	Lovens tittel	9	11	Særlig om avtaler om langtidsferieprodukter – artikkel 10	25
4	Avtaler som omfattes av direktivet – artikkel 1	10	12	Opphør av tilknyttede avtaler – artikkel 11	26
4.1	Avtaler mellom næringsdrivende og forbrukere	10	12.1	1994-direktivet og gjeldende rett ..	26
4.2	Avtaler om deltidsbruksrett (timeshare-avtaler)	10	12.2	Direktivet fra 2009	26
4.3	Avtaler om langtidsferieprodukter	11	12.3	Departementets vurderinger	26
4.4	Avtaler om videresalg og bytte	11	13	Direktivets ufravikelighet og anvendelse i internasjonale saker – artikkel 12	27
5	Definisjoner – artikkel 2	13	13.1	Direktivene og gjeldende rett	27
6	Opplysninger før avtaleinngåelse – artikkel 4	14	13.2	Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn	28
6.1	1994-direktivet og gjeldende rett ..	14	13.3	Departementets vurderinger	29
6.2	Direktivet fra 2009	14	14	Tilsyn, søksmål og klagemuligheter - artikkel 13	30
6.3	Departementets vurderinger	14	14.1	Direktivet fra 1994 og gjeldende rett	30
7	Markedsføring – artikkel 3	16	14.2	2009-direktivet	30
7.1	1994-direktivet og gjeldende rett ..	16	14.3	Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn	30
7.2	2009-direktivet og departementets vurderinger	16	14.4	Departementets vurderinger	31
8	Avtalen – artikkel 5	18	15	Forbrukerinformasjon og utenrettslig tvisteløsning – artikkel 14	32
8.1	1994-direktivet og gjeldende rett ..	18	15.1	Direktivet og dagens tilstand	32
8.2	2009-direktivet og departementets vurderinger	18	15.2	Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn	32
9	Angreretten	20	15.3	Departementets vurderinger	34
9.1	Angreffristen – artikkel 6	20	16	Sanksjoner – artikkel 15	35
9.1.1	1994-direktivet og gjeldende rett ..	20			
9.1.2	Direktivet fra 2009 og departementets vurderinger	20			

17	Lovens stedlige virkeområde ..	36
17.1	Gjeldende rett	36
17.2	Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn	36
18	Økonomiske og administrative konsekvenser	37
19	Merknader til de enkelte bestemmelser	38

Forslag til lov om avtaler om deltids- bruksrett og langtidsferie- produkter mv.	44
--	-----------

Vedlegg

1	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EF) nr. 2008/122 av 14. januar 2009 om forbrukervern med hensyn til visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte	48
----------	--	-----------

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 57 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.

*Tilråding fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 20. januar 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet fremmer med dette forslag til ny lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv. Forslaget vil gjennomføre *Europaparlaments- og rådsdirektiv (EF) nr. 2008/122 av 14. januar 2009 om forbrukervern med hensyn til visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte*. Direktivet vil erstatte timeshare-direktivet av 1994 (direktiv 94/47/EF),

som er gjennomført i norsk rett gjennom lov 13. juni 1997 nr. 37 om salg av tidsparter i fritidsbolig (tidspartloven).

De viktigste endringene med det nye direktivet er angitt i punk 2.3. Direktivet fra 2009 er basert på totalharmonisering, dvs. at man innenfor direktivets virkeområde ikke kan ha nasjonale regler som avviker fra direktivets.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Timeshare (deltidsbruksrett)

Lovforslaget omfatter "timeshare" og liknende produkter. I den norske oversettelsen av direktivet er begrepet "deltidsbruksrett" brukt. I gjeldende lov er "tidspart" brukt. Det engelske begrepet "timeshare" er godt kjent i Norge selv om det ikke er et norsk ord, og "tidspart", "deltidsbruksrett" og "timeshare" vil derfor bli brukt om hverandre i det følgende som synonymer.

Timeshare kjennetegnes ved at bruksretten til et objekt deles i tid, slik at ulike personer bruker objektet i ulike perioder av året. Det vanligste er at kjøp av en deltidsbruksrett gir kjøperen rett til å bo i en fritidsbolig i en avgrenset tid av året. Ved kjøpet avtales det f.eks. at bruksretten skal gjelde en eller flere uker hvert år i et visst antall år fremover, eller for all fremtid så lenge anlegget består. Det er mange måter å organisere timeshare-ordninger på, jf. Ot.prp. nr. 43 (1996-1997) side 10-13 for en nærmere redegjørelse.

I Europa er deltidsbruksrett i stor grad knyttet til ferieanlegg i syden, men det er også anlegg i storbyer og på vintersportssteder. Da gjeldende tidspartlov ble forberedt, ble det opplyst at det kun er fire tidspartanlegg i Norge. I Europa er Spania (herunder Kanariøyene) landet med flest tidspartanlegg, med ca. 35 % av de ca. 1500 timeshare-anleggene i Europa. Det har vært noen norske foretak som har drevet salg i Norge av tidsparter i utlandet, men det ble opplyst under lovforberedelsen i 1996-97 at disse da hadde avviklet. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for den gjeldende tidspartloven, men har mottatt ytterst få henvendelser om denne loven. I høringen bad departementet om tilbakemelding fra høringsinstansene om omfanget av timeshare-virksomhet i Norge. Ingen har kommentert dette, bortsett fra å vise til at det ikke er en organisert bransje i Norge i dag. De to store bytteorganisasjonene RCI og Interval har til sammen fire timeshare-anlegg i Norge som medlemmer. Finanstilsynet uttaler i høringen at de ikke er kjent med at norske eiendomsmeglingsforetak bistår ved omsetning eller leie av timeshare-andeler. Departementet antar etter dette at det

ikke er noen stor timeshare-bransje i Norge og at norske forbrukere først og fremst støter på timeshare og lignende produkter i utlandet.

2.2 Timeshare-direktivet av 1994

Ideen om timeshare oppstod i Europa på midten av 1960-tallet, og bransjen vokste kraftig på 70 og 80-tallet. Etter hvert fikk bransjen ord på seg for å ha mange useriøse aktører, og det var store forbrukerproblemer i det indre markedet på dette området.

Hovedproblemene gikk på utilstrekkelig informasjon, aggressiv markedsføring og urimelige kontrakter. Det er nærmere redegjort for forbrukerproblemene i Ot.prp. nr. 43 (1996-97) side 14-16.

På denne bakgrunn ble det i EU vedtatt et direktiv, *Europaparlaments- og rådsdirektiv 94/47/EF av 26. oktober 1994 om beskyttelse av kjøperen i forbindelse med visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett til fast eiendom (timeshareavtaler)*.

Direktivet inneholder bl.a. bestemmelser om:

- krav om informasjon som skal gis før avtaleinngåelse, ved markedsføring, prospekter o.l.
- krav til innholdet i avtalevilkårene (bl.a. opplysninger om partene, rettighetene, boligen, tidsperioder, pris og kostnader) og krav til hvilke språk avtalen skal foreligge på
- en ubetinget rett for forbrukeren til å gå fra avtalen i 10 dager etter avtaleinngåelsen
- rett for forbrukeren til å gå fra/heve avtalen i inntil tre måneder og 10 dager, dersom avtalen ikke inneholder nærmere angitte opplysninger
- forbud mot betaling før angrefristen er utløpt
- at visse tilknyttede kredittavtaler skal heves dersom forbrukeren går fra selve tidspartavtalen.

Direktivet fra 1994 åpner for at hvert enkelt medlemsland innfører regler som gir forbrukerne bedre beskyttelse enn det som følger av direktivet. I den norske tidspartloven er denne muligheten brukt på noen punkter.

Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett gjennom lov 13. juni 1997 nr. 37 om salg av tidsparter i fritidsbolig (tidspartloven). Forarbeidene til loven er Ot.prp. nr. 43 (1996-97).

2.3 Timeshare-direktivet av 2009

Etter vedtagelsen av timehare-direktivet av 1994 utviklet bransjen seg, og nye ferieprodukter kom på markedet. Disse nye ferieproduktene, og visse transaksjoner knyttet til timehare, for eksempel avtaler om videresalg og bytte, er ikke omfattet av direktivet fra 1994. Dette har medført problemer med omgørelser, som både har gitt opphav til konkurransevidning og forbrukerproblemer.

Kun avtaler med varighet på minst tre år, dvs. 36 måneder, omfattes av 1994-direktivet. For å omgå direktivet har det eksempelvis blitt laget avtaler med en varighet på 35 måneder. På denne måten unngås opplysningsplikten, det er ikke noe forbud mot forskuddsbetaling, og forbrukerne får ikke angrerett.

På denne bakgrunn ble direktivet fra 1994 erstattet med et nytt og ajourført direktiv, *Europa-parlaments- og rådsdirektiv 2008/122/EF av 14. januar 2009 om forbrukervern med hensyn til visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte*.

Både for å gi forbrukerne bedre beskyttelse og for å verne de seriøse næringsdrivende mot useriøse konkurrenter, ble det nye direktivet gitt et vesentlig større virkeområde enn det gamle. Dette innebærer blant annet at næringsdrivende pålegges opplysningsplikt og at forbrukerne får angrerett i større grad enn til nå.

I motsetning til timeshare-direktivet fra 1994 bygger det nye direktivet på prinsippet om *totalharmonisering*. Dette innebærer at man innenfor direktivets virkeområde ikke kan ha nasjonale regler som avviker fra direktivets, jf. fortalet punkt 3. Et av formålene med å gi et nytt direktiv var å fjerne ulikhetene i de ulike landenes lovgivning, slik at næringslivet og forbrukere får ett felles regelverk å forholde seg til, uavhengig av hvilket lands regler som gjelder for den enkelte avtalen.

De viktigste endringene i det nye direktivet er:

- Virkeområdet utvides; for eksempel omfattes nå også timeshare-avtaler for mindre enn tre år, langtidsferieprodukter, samt videresalg og bytte.
- Oppdaterte og utvidede informasjonskrav skal sikre at forbrukeren treffer et informert valg.

Det innføres obligatoriske standard opplysningsskjemaer hvor kort og lettfattelig samendrag av nøkkelinformasjon fremgår.

- Forbrukeren kan velge mellom alle EU/EØS-språkene for forhåndsinformasjonen den næringsdrivende plikter å gi, og for selve kontrakten.
- Obligatorisk informasjon i form av et angreskjema, hvor det opplyses om forbrukernes rettigheter og som kan benyttes til å fragå avtalen. I dag er det ikke krav om angreskjema.
- 14 dagers ubetinget angrerett, eller opptil ett år og 14 dager dersom forbrukeren ikke har mottatt angreskjema. I dag er det 10 dagers ubetinget angrerett, eller opptil tre måneder og 10 dager dersom avtalen ved undertegning ikke inneholder alle opplysninger som kreves etter loven.
- Klarere forbud mot forskuddsbetaling.
- Forbud mot betaling for videresalgstjenester før salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg opphører på annen måte.
- For langtidsferieprodukter er det innført forbud mot store engangsbetalinger. I stedet skal betalingen skje i like store årlige avdrag, med tilhørende mulighet til å trekke seg fra avtalen hvert år.

Gjennomføring av direktivet vil nødvendiggjøre endringer i det norske regelverket. De fleste endringene vil styrke forbrukernes rettigheter.

Medlemslandene i EU hadde frist for gjennomføring av direktivet i nasjonal rett 23. februar 2011.

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 86/2009 av 3. juli 2009 ble EØS-avtalen endret for å innlemme det nye direktivet. Beslutningen ble tatt med forbehold om Stortingets samtykke, som ble gitt 10. desember 2009, jf. Prop. 38 S (2009-2010) og Innst. 113 S (2009-2010). Direktivet trådte i kraft for EØS/EFTA-landene den 1. november 2011, og den formelle gjennomføringsfristen var samme dato.

2.4 Høring

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sendte forslag til gjennomføring av direktivet på alminnelig høring den 1. mars 2011 med høringsfrist 1. juni 2011.

Følgende fikk høringsnotatet til uttalelse:

Finansdepartementet
Justisdepartementet

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Nærings- og handelsdepartementet

Samferdselsdepartementet

Finanstilsynet

Forbruker Europa

Forbrukerombudet

Forbrukerrådet

Den Norske Turistforening

Eiendomsmeglerforetakenes Forening

Finansnæringens Fellesorganisasjon

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH)

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Norges Eiendomsmeglerforbund

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)

Reisegarantifondet

Av disse har følgende uttalt seg om realiteten i forslaget:

Finanstilsynet

Justisdepartementet

Forbruker Europa

Forbrukerombudet

Følgende har svart og meddelt at de ikke har merknader eller at de ikke ønsker å uttale seg:

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Nærings- og handelsdepartementet

Samferdselsdepartementet

Eiendomsmeglerforetakenes forening

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH)

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)

Norges Eiendomsmeglerforbund uttaler at de er positive til at det kommer en ny lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv. som ivaretar forbrukerne på en god måte, og har ingen merknader til høringsnotatet.

2.5 Gjennomføringen i andre nordiske land

Den *danske* regjeringen fremsatte lovforslag nr. L 85 den 30. november 2010 om *lov om forbrukeravtaler om bruksret til logi på timesharebasis og om lengrevarende ferieprodukter m.v.* Forslaget ble vedtatt uten endringer av Folketinget den 10. februar 2011, og loven trådte i kraft den 23. februar 2011.

I *Finland* ble en proposisjon (RP 220/2010 rd) med forslag til gjennomføring av direktivet overlevert til Riksdagen den 29. oktober 2010. Forslaget ble vedtatt av Riksdagen uten endringer og lovendringene trådte i kraft den 15. juni 2011. I *Finland* ble direktivet gjennomført i konsument-skyddslagen, hovedsakelig i 10. kapittel om *tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter*.

I *Sverige* overleverte regjeringen en proposisjon (2010/11:85) til Riksdagen den 17. mars 2011 med forslag til *lag om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*. Loven ble vedtatt av Riksdagen uten endringer den 15. juni 2011, og trådte i kraft den 1. august 2011.

Island tar sikte på å fremme lovforslag som gjennomfører direktivet for Alltinget i januar 2012, og det forventes at lovforslag kan vedtas sommeren 2012.

3 Gjennomføring av direktivet i norsk rett

3.1 Generelt om gjennomføring av direktivet

EU-direktiver skal gjennomføres i nasjonal rett på en slik måte at formålet med direktivet oppnås. Det er i utgangspunktet opp til medlemslandene hvordan dette gjøres. I motsetning til forordninger, er det ikke noe krav om at rettsakten gjennomføres ord for ord. Ved gjennomføring av EØS-regelverk, som ved annet regelverk, er det viktig å tilstrebe klarhet for å skape forutberegnelighet for brukerne av loven. EFTAs overvåkningsorgan (ESA) vil også stille visse krav til at gjennomføringen av direktivet er synbar og kan etterprøves.

Det nye timeshare-direktivet bygger på totalharmonisering. Dette taler for at man ved den nasjonale gjennomføringen legger seg nært opp til ordlyden i direktivet. Dette gjelder spesielt begrepene som er viktige for å definere lovens virkeområde.

I siste instans er det EU-domstolen som avgjør tolkningen av EU-retten, herunder det nye timesharedirektivet. Avgjørelsene i EU-domstolen er ikke bindende for Norge, men i praksis vil EFTA-domstolen legge stor vekt på avgjørelser i EU-domstolen i tilsvarende saker.

3.2 Endringer av tidspartloven eller ny lov?

Det følger av Justisdepartementets veiledning om lov- og forskriftsarbeid "Lovteknikk og lovforberedelse" punkt 5.6.2 at når en lov skal endres, bør det overveies om dette best gjøres ved en endringslov eller ved en ny lov som avløser den gjeldende loven. Den siste fremgangsmåten bør vanligvis velges

- når endringene har vesentlig omfang, og særlig dersom endringene har prinsipiell betydning.
- Når det i tillegg til de primære endringene er behov for å revidere store deler av lovteksten

også på andre punkter, f.eks. på grunn av annen lovgivning eller nyere praksis, eller når det er behov for å endre språk og systematikk i loven.

- Dersom det er nødvendig å omnummerere paragrafene i store deler av loven.

I *høringsnotatet* anførte departementet at det er mest hensiktsmessig å utforme en ny lov. Det nye direktivet har bestemmelser som kan innpasses i dagens lov, som er inndelt i kapitler som omhandler alminnelige bestemmelser, selgerens opplysningsplikt, innholdet i tidspartsavtalen, angrerett etc. Det nye direktivet har imidlertid et mye videre virkeområde enn det tidligere, og ved gjennomføringen er det viktigere enn før å holde seg nært opp til direktivets ordlyd. Det ville medføre relativt omfattende endringer i dagens lov for å gjennomføre direktivet.

Av *høringsinstansene* er det kun Justisdepartementet som uttaler seg om dette. Justisdepartementet støtter forslaget om å gjennomføre endringene i form av en ny lov.

Departementet opprettholder etter dette forslaget om å gjennomføre direktivet i en ny lov. Dette er også løsningen i Danmark og Sverige, jf. punkt 2.5. Island tar også sikte på å gjennomføre direktivet i en ny lov.

3.3 Lovens tittel

Den gjeldende loven har tittelen "Lov om salg av tidsparter i fritidsbolig (tidspartloven)". I *høringsnotatet* ble loven foreløpig benevnt som "Lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv."

Etter en fornyet vurdering foreslår departementet at den nye loven gis tittelen "Lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.". Se også punkt 4.2 om begrepet "deltidsbruksrett".

4 Avtaler som omfattes av direktivet – artikkel 1

4.1 Avtaler mellom næringsdrivende og forbrukere

I likhet med dagens lov gjelder det nye direktivet avtaler inngått mellom forbrukere og næringsdrivende, jf. artikkel 1 nr. 2.

I gjeldende lov er "forbruker" definert som "fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet", jf. § 2 bokstav d. Definisjonen er i tråd med definisjonen som gjennomgående er brukt i norsk lovgivning, bl.a. i forbrukerkjøpsloven. Den skiller seg likevel fra forbrukerdefinisjonen som er brukt i EU-direktiver, herunder det nye timeshare-direktivet, ved at det ikke inneholder noe "hovedsakelig"-kriterium. I 2009-direktivet er følgende forbrukerdefinisjon brukt i artikkel 2 nr. 1 bokstav f:

"en fysisk person som opptrer for formål som er utenfor vedkommendes nærings-, forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet."

Etter dagens lovtekst er det klart at forbrukervernet gjelder selv om en mindre del av kjøpet relaterer seg til andre formål enn private, f.eks. yrkesformål. En kan for eksempel se for seg at kjøperen bruker 10 % av tiden på timeshare-anlegget til forfattervirksomhet eller til å arrangere tilstelninger for forretningsforbindelser. At kjøperen dermed ikke skulle være omfattet av forbrukervernet synes ikke rimelig. Spørsmålet om avtaler med delt formål kan falle innenfor forbrukerbegrepet er ikke avklart i EU-retten, fordi EU-domstolen ikke har tatt stilling til spørsmålet. Departementet mener at reelle hensyn, samt hensynet til ensartet begrepsbruk i forbrukerlovgivningen, tilsier at det tas inn et "hovedsakelig"-kriterium i den nye timeshare-loven, jf. lovforslaget § 2 bokstav f. Også i Danmark, Finland og Sverige har man et slikt "hovedsakelig"-kriterium i forbrukerdefinisjonene i de respektive lovene som gjennomfører direktivet.

4.2 Avtaler om deltidsbruksrett (timeshare-avtaler)

1994-direktivet gjelder avtaler om deltidsbruksrett til fast eiendom, og hovedinnholdet i definisjonen er følgende elementer:

- avtaler som inngås for minst tre år
- gjelder fast eiendom
- bruksretten gjelder for minst en uke i året
- krav om en samlet pris.

Tidspartloven gjelder salg av tidsparter i fritidsbolig. Tidspart er definert som bruksrett i avgrensete tidsrom av året for en periode på minst tre år. Virkeområdet til tidspartloven er større enn minstekravene i 1994-direktivet, ved at definisjonen av en tidspart ikke inneholder noen krav om bruksrett for minst en uke i året. Loven inneholder heller ikke noe krav om samlet pris.

Direktivet fra 2009 gjelder for det første for "avtale om deltidsbruksrett", som er definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav a:

"en avtale av mer enn ett års varighet, som gir en forbruker, mot et vederlag, rett til å benytte én eller flere innkvarteringer i flere enn én bruksperiode."

Direktivet omfatter dermed avtaler som varer mer enn ett år, mot tidligere tre år. Også avtaler som varer kortere enn ett år vil kunne anses som timeshare-avtaler, dersom avtalen inneholder en klausul som muliggjør at avtalen fornyes eller forlenges ved forbrukerens stilltiende samtykke, jf. artikkel 2 nr. 2.

Det er ikke lenger et krav at bruksretten har tilknytning til fast eiendom. Blant annet omfattes bruksrett til campingvogner, husbåter eller lugarer på cruise-skip. Det ligger likevel i direktivets ordlyd "innkvartering" at avtaleobjektet må være ment for overnatting, slik at langtidsavtaler om for eksempel bruk av "badehus" på strand faller utenom. Det samme gjelder avtaler om fast oppstillingsplass på en campingplass, så lenge forbrukeren bruker sin egen bobil/campingvogn.

Det er heller ikke noe krav om at bruksretten skal gjelde minst en uke i året, som i 1994-direktivet. Nå er det kun tale om flere enn én "bruksperiode". Kravet om flere bruksperioder er ment å skille avtalen fra vanlige leiekontrakter, ettersom sistnevnte gjelder én sammenhengende periode, jf. fortalen nr. 6.

I de norske oversettelsene av både det nye og gamle timeshare-direktivet er "deltidsbruksrett" brukt som betegnelse for timeshare. I gjeldende lov, falt man, etter bl.a. å ha konferert med Norsk språkråd, ned på å bruke betegnelsen "tidspart". Etter en fornyet vurdering er departementet kommet til at "deltidsbruksrett" er et bedre uttrykk enn "tidspart", og foreslår å ta inn en definisjon av "avtale om deltidsbruksrett" i den nye loven som tilsvarende direktivets, jf. forslag til § 2 bokstav a.

4.3 Avtaler om langtidsferieprodukter

Direktivet gjelder videre for "avtale om langtidsferieprodukt", som er definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav b:

"en avtale av over ett års varighet som gir en forbruker, mot et vederlag, hovedsakelig retten til å få rabatter eller andre fordeler i forbindelse med innkvartering, alene eller sammen med reise eller andre tjenester."

Dette er nytt sammenlignet med det tidligere direktivet. Det følger av fortalen punkt 7 at vanlige lojalitetsordninger som gir rabatt på fremtidige opphold på hoteller i en hotellkjede ikke omfattes, siden medlemskap i ordningen ikke oppnås mot vederlag, eller det vederlag forbrukeren betaler ikke hovedsakelig er for å oppnå rabatter eller andre fordeler i forbindelse med innkvartering.

Det som omfattes er "ferieklubber" og liknende, der forbrukeren på forhånd betaler et beløp for å få tilgang til en bookingstjeneste som gir tilgang til hoteller og andre ferieprodukter til rabatterte priser. Til forskjell fra timeshare-avtaler eller avtaler om pakkereiser, gir ikke dette rett til et spesifisert ferieprodukt. Forbrukere forespeiles gjerne billigere reise og opphold enn det pakke-reiseselskapene kan tilby. For eksempel betaler forbrukerne et beløp for medlemskap eller lignende som i realiteten kun innebærer at de får et passord til en internettside for bestilling av hotell og ferieboliger. Det gis ofte løfter om store rabatter på leie av ferieboliger og hotellopphold, evt. også flybilletter og leiebil.

Direktivets bestemmelser om opplysningsplikt, krav til avtalens innhold, angrerett og forbud mot forskuddbetaling gjelder i hovedsak for avtaler om langtidsferieprodukter på lik linje med timeshare-avtaler.

Også avtaler som varer kortere enn ett år vil kunne anses som avtaler om langtidsferieprodukter, dersom avtalen inneholder en klausul som muliggjør at avtalen fornyes eller forlenges ved forbrukerens stilltiende samtykke, jf. direktivet artikkel 2. nr. 2.

Ferie-, reiseklubber og liknende kan være konstruert på en rekke ulike måter, og det kan oppstå vanskelige grensedragninger mellom hva som omfattes og ikke. Grensedragningen vil måtte skje i praksis, herunder på bakgrunn av EU-domstolens praksis. Departementet foreslår å ta inn en definisjon av avtale om langtidsferieprodukt i loven som tilsvarende direktivets definisjon og viser til forslaget § 2 bokstav b.

4.4 Avtaler om videresalg og bytte

Direktivet inneholder også bestemmelser om videresalgsavtaler, jf. definisjonen i artikkel 2 nr. 1 bokstav c. Dette er avtaler der en næringsdrivende mot et vederlag bistår en forbruker med å selge eller kjøpe en timeshare-avtale eller en avtale om et langtidsferieprodukt. Direktivet fra 1994 omfatter ikke slike avtaler.

Direktivet regulerer dessuten bytteavtaler som er definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav d. Dette er avtaler der forbrukeren betaler for å være med i en bytteordning som gir tilgang til innkvartering eller andre tjenester i bytte mot at andre personer midlertidig får dra nytte av rettighetene som forbrukerens deltidsbruksrett gir.

Medlemskap i bytteorganisasjoner gir timeshare-eierne mulighet til å bytte til andre boliger andre steder, noe som ofte fremholdes som et argument for å inngå timeshare-avtaler. Virksomhetene som tilbyr bytteordningene eier eller driver ikke timeshare-anleggene, men anlegg kan be om å få være tilknyttet ordningen. Bytteselskapet rangerer anleggene og tidsperiodene/ukene, eventuelt ved omregning i poeng og tilbyr timeshare-eiere å bytte sine uker og anlegg mot bruk i andre perioder på samme eller andre anlegg med tilsvarende verdi. Timeshare-eierne kan også spare eller kjøpe poeng for å eksempelvis få tilgang til et bedre anlegg enn det deres egen timeshare gir tilgang til. Forbrukerne betaler en avgift for å få være med i ordningen i tillegg til et gebyr når byttemuligheten blir brukt. Avtaler om bytte

av timeshare-rettigheter er ikke omfattet av 1994-direktivet.

Erfaring har vist at det har vært en del forbrukerproblemer ved avtaler om videresalg og bytte, bl.a. vedrørende markedsføring og priser. Muligheten til å bytte til anlegg overalt i verden fremheves ofte i markedsføringen, mens det ofte er mer sparsomt med informasjon om at bytte forutsetter medlemskap i en bytteklubb med årlig avgift, at

det kreves avgifter for det enkelte bytte og noen ganger lokale avgifter i tillegg. Det nye direktivet omfatter slike avtaler, og gir forbrukervern bl.a. i form av opplysningsplikt og angrerett.

Departementet foreslår å ta inn i den nye loven definisjoner av avtaler om videresalg og bytte i samsvar med direktivet, jf. forslaget § 2 bokstav c og d.

5 Definisjoner – artikkel 2

Direktivet fra 2009 artikkel 2 nr. 1 inneholder en katalog med definisjoner, jf. oppregningen i bokstav a til j.

Som nevnt i punkt 3.1 mener departementet at det bør tas inn en definisjon av viktige begreper i loven som tilvarer direktivets. Det foreslås derfor å ta inn definisjoner i loven som tilsvarende direktivets bokstav a til h, jf. lovutkastet § 2.

Når det gjelder direktivets definisjoner av "atferdsregler" og "ansvarlige for adferdsregler" i bokstav i og j, er disse etter departementets syn ikke nødvendige å ta inn i noen lovbestemmelser. Det er dermed heller ikke nødvendig med noen definisjon av begrepene i loven.

6 Opplysninger før avtaleinngåelse – artikkel 4

6.1 1994-direktivet og gjeldende rett

Direktivet fra 1994 pålegger den næringsdrivende plikt til å utlevere et dokument med nærmere bestemte opplysninger til de som ber om det. Hvilke opplysninger det dreier seg om følger av artikkel 3 nr. 1 og en opplisting i vedlegget til direktivet. Det dreier seg om opplysninger om den næringsdrivende, eiendommen, prisen etc.

Dersom anlegget er under oppføring, er det en del tilleggspunkter som det skal opplyses om, herunder om hvor langt byggearbeidet er kommet og en rimelig vurdering av når eiendommen kan ferdigstilles. I tillegg skal det informeres om hvor man kan få ytterligere opplysninger. Opplysningene som skal finnes i dokumentet, skal videre utgjøre en integrert del av avtalen, jf. artikkel 3 nr. 2. Mislighold av opplysningsplikten sanksjoneres ved at angrefristen forlenges.

Tidspartloven §§ 6 og 7 inneholder en liste med opplysningene som kreves etter direktivet. I tillegg er det tatt inn noen punkter som ikke har bakgrunn i direktivet, bl.a. den alminnelige regelen etter norsk kontraktsrett om at selgeren har plikt til å gi alle opplysninger som avtaleparten har grunn til å regne med å få, jf. § 6 bokstav q. Et dokument med alle opplysningene skal leveres til forbrukeren dersom han eller hun ber om opplysninger om tidsparten. Loven sier videre i § 9 at dokumentet er en del av avtalen som inngås, og stiller krav til hvilket språk som skal brukes.

6.2 Direktivet fra 2009

Direktivet fra 2009 artikkel 4 pålegger den næringsdrivende å gi forbrukerne opplysninger om den relevante avtaletypen før avtaleinngåelse. Bestemmelsen gjelder alle avtaletypene som omfattes av direktivet. Nytt i forhold til det tidligere direktivet er at det skal brukes standardopplysningsskjemaer i henhold til vedlegg I til IV i direktivet. Skjemaene skal brukes for henholdsvis avtaler om deltidsbruksrett (vedlegg I), langtidsferieprodukter (vedlegg II), videresalg (vedlegg III) og bytte (vedlegg IV). Hvert vedlegg er delt

opp i tre deler. Den første delen gjelder informasjon som er spesifikk for den avtalen forbrukeren inngår og informasjonen skal fylles ut av den næringsdrivende. Den andre delen er standardisert informasjon om forbrukerens rettigheter etter direktivet. Den tredje delen lister opp en del opplysninger som også kan gis i brosjyrer og lignende.

I fortalen punkt 10 står det at forbrukerne bør kunne velge hvilket språk de ønsker å motta forhåndsopplysningene på, uten at den næringsdrivende kan motsette seg dette. I artikkel 4 nr. 3 fastsettes språkravene, jf. punkt 6.3 nedenfor.

6.3 Departementets vurderinger

I hovedsak er det samme informasjon som skal gis etter det gamle og nye direktivet. Det nye direktivet skiller seg fra det gamle ved at kravene til hvilke opplysninger som skal gis er uttømmende siden direktivet bygger på totalharmonisering, og ved at det er bestemt i hvilken form opplysningene skal gis, dvs. i standardskjemaer som er fastsatt i direktivet.

Standardskjemaene er lite egnet for å inntas i lovtekst. Slik departementet ser det, er det likevel nødvendig å gjengi hovedtrekkene i hva det skal opplyses om i loven, jf. legalitetsprinsippet, dvs. at det å pålegge borgerne plikter krever lovhjemmel (hvis det ikke finnes annet grunnlag). Departementet foreslår derfor at lovteksten angir rammene for opplysningsplikten, mens de ulike opplysningsskjemaene som skal brukes blir fastsatt i forskrift som spesifiserer opplysningsplikten mer i detalj.

Videre foreslås det at reglene om valg av språk tas inn i selve loven. Opplysningene skal gis på språket eller ett av språkene i landet hvor forbrukeren er bosatt eller er statsborger, etter forbrukerens valg, forutsatt at det er tale om et av de offisielle språkene i det europeiske Fellesskapet, jf. artikkel 4 nr. 3. Det betyr for eksempel at en fransk statsborger som er bosatt i Norge, kan velge mellom å få opplysningene på fransk og norsk i Norge. Selv om direktivet bygger på total-

harmonisering, foreslår departementet å foreta en EØS-tilpasning ved å skrive ”offisielt språk etter EØS-avtalen” i stedet for ”Felleskapet offisielle språk”, som det står i direktivet. Dermed omfattes de offisielle EU-språkene (for tiden 23 språk) samt norsk og islandsk. Forskjellen kommer på spissen når en islandsk statsborger skal inngå en timeshare-avtale i Norge. Islandsk er ikke et offisielt EU-språk, men bør i denne sammenheng likevel likestilles med disse, slik at en islandsk statsborger bosatt i Norge kan velge mellom å få opp-

lysningene på norsk eller islandsk. Dette kan også begrunnes ut fra selve EØS-avtalen. Etter innledningen til vedlegg XIX Forbrukervern til EØS-avtalen, hvor det nye timeshare-direktivet er innlemmet, gjelder protokoll 1 til EØS-avtalen punkt 10, som henviser til at unionens offisielle språk skal likestilles med avtalepartenes (herunder Norges og Islands) offisielle språk i EØS-sammenheng.

Det vises til lovutkastet § 5 og merknadene til bestemmelsen.

7 Markedsføring – artikkel 3

7.1 1994-direktivet og gjeldende rett

Et hovedproblem med timeshare og lignende produkter, er markedsføringen og salgsmetodene som blir brukt. Som nevnt i punkt 2.2 var dette også bakgrunnen for at det opprinnelige direktivet ble vedtatt. 1994-direktivet artikkel 3 nr. 3 krever at i all reklame for den aktuelle eiendommen skal det opplyses om at forbrukerne kan få et dokument med nærmere bestemte opplysninger (de samme som skal gis før avtaleinngåelsen) og hvor forbrukerne kan få dokumentet. Tidspartloven inneholder en tilsvarende bestemmelse i § 6 siste ledd.

Som svar på strengere regler ble det utviklet tidspartlignende produkter og andre konsepter som falt utenfor definisjonen av timeshare og dermed ikke var omfattet av reglene om opplysningsplikt og angrerett. I 2005 kom det et direktiv som regulerer næringsdrivendes markedsføring overfor forbrukere generelt, direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis. Dette direktivet forbyr blant annet aggressiv markedsføring generelt og inneholder i tillegg bestemmelser som retter seg spesifikt mot ulike salgsmetoder som blant annet useriøse timeshare-selgere har vært kjent for å bruke. For eksempel er forbrukere i syden blitt med selgere til markedsføringsarrangementer for timeshare og lignende uten at det er opplyst på forhånd om at det dreier seg om salg av slike produkter. I stedet inviteres forbrukere til arrangementet under påskudd av at de skal hente en gevinst vunnet på skrapelodd som selgeren har gitt dem, delta i en markedsundersøkelse e.l. Det har også vært eksempler på at forbrukere isoleres på slike arrangementer og får inntrykk av at de ikke kan forlate lokalet før avtale er inngått.

Direktivet om urimelig handelspraksis er gjennomført i den norske markedsføringsloven.

7.2 2009-direktivet og departementets vurderinger

I det nye direktivet er det tatt inn bestemmelser om markedsføring som gjelder i tillegg til forbu-

dene mot urimelig, villedende og aggressiv handelspraksis etc. i direktivet om urimelig handelspraksis.

I artikkel 3 nr. 1 stilles det krav om at det i all reklame spesifikt skal opplyses om at opplysningene som skal gis før avtaleinngåelse (standardskjemaene) er tilgjengelige og hvor disse kan fås. En tilsvarende bestemmelse finnes i 1994-direktivet.

Nytt er at hvis man inviterer forbrukere til et markedsførings- eller salgsarrangement, skal invitasjonen klart opplyse om det kommersielle formålet med arrangementet og om arrangementets art, jf. artikkel 3 nr. 2. Markedsføringsloven § 3 første ledd lovfester allerede et generelt prinsipp om at all markedsføring skal utformes og presenteres slik at den tydelig fremstår som markedsføring. I *høringsnotatet* gav departementet uttrykk for at det derfor ikke er behov for eksplisitt å lovfeste artikkel 3 nr. 2 i den nye loven. På den annen side kan pedagogiske hensyn tale for at man gjør det. Departementet bad om høringsinstansenes synspunkter.

Forbrukerombudet uttaler til dette:

”Gode grunner taler etter min mening for å lovfeste dette prinsippet i den nye tidspartloven. Det finnes en lang rekke eksempler på at forbrukere blir lokket inn i timeshare- og langtidsferieklubbavtaler ved å bli lurt til å tro at de har vunnet i et lotteri eller lignende. En eksplisitt regulering vil være med på å klargjøre at prinsippet også særskilt gjelder for denne typen arrangementer.”

Justisdepartementet har følgende merknad:

”Justisdepartementet viser til at det ved utformingen av lovverk i utgangspunktet bør tilstrebes løsninger som motvirker dobbeltreguleringer og et utflytende lovverk. Samtidig vil pedagogiske hensyn og hensynet til en tydelig gjennomføring av direktivet måtte vektlegges. Når det gjelder direktivet artikkel 3, relaterer både nr. 2 og nr. 3 seg til hvilke opplysninger som skal gis forut for og under markedsfø-

rings- og salgsarrangementer. Siden direktivet artikkel 3 nr. 3 uansett må gjennomføres i den nye loven, og denne bestemmelsen henger så nært sammen med direktivet artikkel 3 nr. 2, foreslår Justisdepartementet at den nye loven også gis en bestemmelse som gjennomfører direktivet artikkel 3 nr. 2.”

Departementet er enig i merknadene til Justisdepartementet og Forbrukerombudet og foreslår at artikkel 3. nr 2 gjennomføres i § 6 annet ledd første punktum.

Videre er det nytt at standardopplysningsskjemaene etter artikkel 4 nr. 1 skal være tilgjengelige for forbrukerne hele tiden under slike arrangementer, jf. artikkel 3 nr. 3, som foreslås gjennomført i § 6 annet ledd annet punktum.

I tillegg setter direktivet forbud mot å markedsføre eller selge en deltidsbruksrett eller et langtidsferieprodukt som en investering, jf. artikkel 3 nr. 4. Bakgrunnen er at det har vært en del villedende eller direkte feilaktig markedsføring om at kjøp av slike produkter vil gi en god økonomisk fortjeneste i fremtiden ved salg, utleie etc. Et slikt forbud finnes ikke i norsk rett, og departementet foreslår å innta forbudet i § 6 tredje ledd.

Forbruker Europa uttrykker at argumentet om at kjøp av timeshare er en investering har stor gjennomslagskraft hos forbrukerne. Forbruker Europa mener at både forbudet mot å markedsføre timeshare som investering og krav til klargjøring av kommersielle formål i invitasjonen bør komme til uttrykk i loven.

Departementet viser ellers til lovforslaget § 6 og de spesielle merknadene til bestemmelsen.

8 Avtalen – artikkel 5

8.1 1994-direktivet og gjeldende rett

1994-direktivet krever at avtalen skal være skriftlig. Den skal minst inneholde forhåndsopplysningene som forbrukeren har krav på, og være oversatt til et språk i landet der forbrukeren bor eller er statsborger. Videre skal en bekreftet oversettelse av avtalen til språket i medlemsstaten der eiendommen ligger, overleveres til forbrukeren. Forhåndsopplysningene skal være en integrert del av avtalen og med mindre noe annet er uttrykkelig avtalt, kan de bare endres som følge av omstendigheter som selgeren ikke er herre over. Endringene skal i så fall meddeles før avtalen inngås og endringene skal fremgå uttrykkelig av avtalen. Det er imidlertid mulig for partene å avtale endringer.

Krav til hva avtalen skal inneholde er tatt inn i direktivets vedlegg.

Tidspartloven § 9 fastsetter formkrav og språkkrav som tilsvarer direktivets. På samme måte som direktivet krever loven at avtalen skal være skriftlig. I den norske loven står det i tillegg at avtale som ikke oppfyller formkravene, ikke er bindende for forbrukeren. Forarbeidene utdyper ikke hva som ligger i kravet til skriftlighet og undertegning. Det må derfor legges til grunn at avtaledokumentet skal være skrift på papir som signeres fysisk. Videre er det krav til plassering av opplysninger om angreretten i avtaledokumentet. Adgangen til å endre forhåndsopplysningene er regulert i § 10 annet ledd. Paragraf 10 første ledd stiller krav til avtalens innhold.

8.2 2009-direktivet og departementets vurderinger

Direktivet fra 2009 artikkel 5 nr. 1 oppstiller i hovedsak de samme kravene som det tidligere direktivet. Artikkel 5 nr. 1 slår også fast at avtalen skal være skriftlig på papir. Nytt er at avtalen også kan utformes på et varig medium, som er definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav h. Det betyr at det er åpnet for at avtaledokumentet kan utformes elektronisk, for eksempel i form av en pdf-fil som kan

lagres på en minnepinne, harddisk eller lignende. Direktivet artikkel 5 nr. 3 og 4 krever videre at partene skal underskrive avtalen. Departementet er ikke kjent med at begrepene "underskrive" eller "underskrift" har en bestemt felleskapsrettslig betydning, og legger til grunn at det er opp til nasjonal rett å bestemme det nærmere innholdet i begrepene.

Lov nr. 81/2001 om elektronisk signatur (esignaturloven) § 6 lyder slik:

§ 6 Rettsvirkninger av elektronisk signatur

Dersom det i lov, forskrift eller på annen måte er oppstilt krav om underskrift for å få en bestemt rettsvirkning og disposisjonen kan gjennomføres elektronisk, oppfyller en kvalifisert elektronisk signatur alltid et slikt krav. En elektronisk signatur som ikke er kvalifisert, kan oppfylle et slikt krav.

Norsk rett er ikke til hinder for at avtaler som omfattes av det nye timeshare-direktivet kan inngås ved elektronisk kommunikasjon og "underskrives" ved elektronisk signatur. Direktivet stiller imidlertid åpent hvorvidt avtaler skal kunne inngås elektronisk, jf. ordlyden i artikkel 5 nr. 1 hvor "...skriftlig på papir eller et annet varig medium..." fremstår som alternativer. Dette understøttes av artikkel 1 nr. 2 bokstav a som sier at direktivet ikke berører allmenne avtalerettslige skritt.

Det er ellers ikke vanlig i norsk rett å stille krav til skriftlig avtaleinngåelse i streng forstand, dvs. på papir. Den nye loven bør være fremtidsrettet, og departementet foreslår derfor at avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videre salg og bytte også kan foreligge elektronisk og "underskrives" ved elektronisk signatur. Det vises til forslaget § 7 første ledd.

Direktivet artikkel 5 nr. 1 inneholder språkkrav. Avtalen skal skrives på et språk i medlemsstaten der forbrukeren bor eller er statsborger, og forbrukeren kan velge mellom språkene. I tillegg åpner direktivet for at forbrukerens hjemstat kan kreve at avtalen utleveres på et offisielt språk i hjemstaten og at forbrukeren får en oversettelse

av avtalen til et offisielt språk i staten der eiendommen ligger. Også den staten der den næringsdrivende driver sine salgsaktiviteter, kan kreve avtalen oversatt til ett av sine offisielle språk. I for-talen punkt 10 er disse ekstra språkkravene begrunnet med at man kan tilrettelegge for hånd-heving og for at avtalen oppfylles. Det vil også kunne gjøre bistand til forbrukeren i forbindelse med tvisteløsning lettere dersom avtalen forelig-ger på språk som forstås av de instanser og/eller myndigheter som blir koblet inn i en tvist. Det er forutsatt at språkkravene gjelder Fellesskapets offisielle språk.

I likhet med 1994-direktivet er forhåndsopplys-ningene som er nevnt i artikkel 4 bindende for sel-geren slik at de ikke kan endres ensidig. De vil utgjøre en integrert del av avtalen, jf. artikkel 5 nr. 2. De kan imidlertid endres dersom partene uttrykkelig blir enig om noe annet. De kan også endres av selgeren, men under strengere vilkår enn etter 1994-direktivet. Endringene skal i så fall meddeles forbrukeren på papir eller annet varig medium som er lett tilgjengelig for vedkommende før avtalen inngås.

Artikkel 5 nr. 3 stiller krav til avtaledokumen-tet som kommer i tillegg til forhåndsopplysningene. Avtalen skal inneholde partenes navn, adresse, underskrift, samt sted og dato for avta-lens inngåelse.

Et nytt krav i direktivet artikkel 5 nr. 4 er at den næringsdrivende uttrykkelig skal gjøre for-brukeren oppmerksom på angreretten, angrefris-

ten og forbudet mot forskuddsbetaling før angre-fristens utløp. Disse opplysningene skal under-skrives separat. I tillegg er det i vedlegg V til direktivet fastsatt et obligatorisk standard angre-skjema med informasjon om rettighetene som er ment å sikre at forbrukeren får korrekt informa-sjon, og kan forenkle utøvelsen av angreretten. Skjemaet skal følge med avtalen.

Artikkel 5 nr. 5 slår fast at forbrukeren skal motta en eller flere kopier av avtalen når den inn-gås, avhengig av hvor mange språk forbrukeren har valgt og som kreves etter lovgivningen. Dette innebærer at forbrukeren skal ha alle opplysning-er som er gitt tidligere og som er en del av avta-len når avtalen blir inngått.

Etter gjeldende rett er avtale som ikke oppfyl-ler formkravene ikke gyldig, jf. tidspartloven § 9 fjerde ledd. Det nye direktivet har ikke noe tilsva-rende bestemmelse. Direktivet berører ikke ”all-menne avtalerettslige skritt”, jf. artikkel 1 nr. 2 bokstav a. Det er opp til medlemslandene å fast-sette passende sanksjoner for brudd på reglene som gjennomfører direktivet, jf. artikkel 15. Departementet foreslår etter dette å videreføre gjeldende rett på dette punktet, jf. forslaget § 7 fjerde ledd.

Når det gjelder språkkrav, foreslår departe-mentet i hovedsak å videreføre gjeldende rett, jf. utkast til § 7 annet ledd.

Departementet viser til lovforslaget §§ 7 og 8 som tar sikte på å gjennomføre direktivet artikkel 5.

9 Angreretten

9.1 Angrefristen – artikkel 6

9.1.1 1994-direktivet og gjeldende rett

Direktivet fra 1994 artikkel 5 gir forbrukeren i utgangspunktet 10 dagers angrerett, dvs. rett til å gå fra avtalen uten å oppgi noen grunn. Angrefristen løper fra avtalen blir undertegnet. Hvis selgeren ikke oppfyller opplysningsplikten, begynner ikke angrefristen å løpe før forbrukeren får opplysningene. Angrefristen løper uansett ut senest 3 måneder og 10 dager etter at avtalen eller en midlertidig bindende avtale ble undertegnet. Forbrukere som ønsker å angre, gir selgeren melding om dette. Angrefristen anses overholdt dersom meldingen er sendt innen fristen utløp.

Tidspartloven § 14 gir regler om angreretten som tilsvarende direktivets. I § 15 er det gitt regler om melding om bruk av angrerett og om når angrefristen slutter å løpe.

9.1.2 Direktivet fra 2009 og departementets vurderinger

I direktivet fra 2009 artikkel 6 er angrefristen utvidet fra 10 til 14 dager. Angreretten gjelder både avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte.

Angrefristen begynner som hovedregel å løpe når avtalen inngås eller forbrukeren mottar avtalen. Dersom foreskrevet informasjon ikke gis, eller standard angreskjema ikke gis, begynner angrefristen først å løpe når de manglende opplysningene mottas av forbrukeren.

Hvis standard angreskjema ikke er gitt til forbrukeren, utvides angrefristen til maksimalt ett år og 14 dager fra den dagen angrefristen skulle ha begynt å løpe. Dersom det er andre opplysninger enn angreskjema som mangler, utløper angrefristen tre måneder og 14 dager etter samme tidspunkt.

Artikkel 6 nr. 3 bokstav b angir at medlemslandene skal sørge for også andre hensiktsmessige sanksjoner enn utvidelse av angrefristen for det tilfelle den næringsdrivende ikke oppfyller opplysningsplikten, jf. artikkel 15 om sanksjoner. Departementet mener at Forbrukerombudets sanksjonsmuligheter etter markedsføringsloven oppfyller direktivets krav på dette punkt, jf. også punkt 14 nedenfor.

Det nye direktivet artikkel 6 nr. 5 inneholder også en særregel for bytteavtaler. Hvis en slik avtale inngås sammen med en avtale om deltidsbruksrett gjelder én angrefrist, deltidsbruksrettens, for begge avtalene.

I fortalen punkt 12 står det at Rådsforordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 får anvendelse når det gjelder å fastsette frister mv. Det følger av denne forordningen artikkel 3 nr. 4 at når en frist utløper på en helligdag, lørdag eller søndag, utsettes fristen til den nærmeste hverdag. Det foreslås å ta inn en setning om dette i § 13 annet ledd.

Departementet viser til forslag til § 12 og merknadene til bestemmelsen.

9.2 Betingelser for å bruke angreretten – artikkel 7

Artikkel 7 inneholder regler om utøvelse av angreretten. Forbrukeren må gi beskjed til den næringsdrivende om bruk av angreretten på papir eller et annet varig medium. Forbrukeren kan, men må ikke, bruke det standardiserte angreskjemaet. Hensikten med å fastsette et standardisert angreskjema som skal gis til forbrukeren er å sikre at forbrukeren får korrekt informasjon, men også å forenkle bruken av angreretten for forbrukeren ved at han eller hun kan bruke skjemaet for å meddele bruk av angreretten.

Departementet viser til forslag til § 13 og merknadene til bestemmelsen.

9.3 Virkninger av bruk av angreretten – artikkel 8

Etter 1994-direktivet artikkel 5 nr. 3 kan forbrukerne bare pålegges å betale utgifter knyttet til rettslige handlinger som skal foretas innen angrefristens utløp og som er påløpt i forbindelse med at avtalen er inngått eller fragått. Utgiftene skal

være uttrykkelig nevnt i avtalen. Forbrukeren skal ikke betale erstatning hvis angreretten benyttes.

Tidspartloven § 16 slår fast at bruk av angrerett innebærer at partenes plikt til å oppfylle avtalen faller bort. Det mottatte skal tilbakeføres. Verken selgeren eller forbrukeren kan kreve erstatning for sine utgifter i forbindelse med avtaleinngåelsen.

I *høringsnotatet* foreslo departementet at dersom selgeren har misligholdt opplysningsplikten og angrefristen forlenges som en følge av dette, skal selgeren betale forsinkelsesrente på eventuelle beløp forbrukeren har innbetalt når avtalen fragås. Dette vil være en videreføring av tidspartloven § 16 femte ledd. Departementet fremholdt at dette er en velbegrunnet regel, og som ikke synes å komme i konflikt med direktivet. Departementet foreslo derfor å videreføre en slik regel i utkastet § 14 annet ledd.

Forbruker Europa uttaler til dette:

”Hvis selger forsømmer å orientere forbrukere om angrerett, forlenges angrefristen opptil tre måneder og 14 dager eller ett år og 14 dager. Departementet påpeker at dersom forbrukere benytter seg av angreretten, må selger betale forsinkelsesrenter på det beløpet forbrukeren har innbetalt. Det er sant at forsinkelsesrenter er knyttet til angreretten, men de er først og fremst knyttet til forbud mot forskuddsbetaling så lenge angrerettfristen løper ut. Selgers forpliktelser om å tilbakebetale det innbetalte beløpet, samt forsinkelsesrenter, kunne derfor muligens tas med innen utkast til loven § 9.”

Forbrukerombudet har følgende kommentarer:

”Departementet legger i utkastets opp til å videreføre en bestemmelse om at selger som

har misligholdt opplysningsplikten og angrefristen forlenges som følge av dette, skal betale forsinkelsesrente på beløpet forbrukeren har innbetalt. En slik regel følger i dag av tidspartloven § 16. Jeg støtter departementet i at regelen er velbegrunnet ut fra forbrukerhensyn og at det er god grunn til å videreføre bestemmelsen i ny tidspartlov. Jeg er også enig i departementets vurdering av at en slik regel ikke synes å komme i konflikt med direktivet, da direktivet ikke har tatt sikte på å regulere forholdet.”

Departementet vil vise til at det foreslås et detaljert forbud mot forskuddsbetaling, jf. punkt 10 nedenfor. Direktivet regulerer ikke hva som skjer dersom den næringsdrivende likevel mottar slik betaling, bortsett fra det generelle kravet om passende sanksjoner, jf. artikkel 15. Departementet ser at det kan være en adekvat privatrettslig sanksjon at den næringsdrivende må betale tilbake urettmessig innbetalte beløp med tillegg av forsinkelsesrente, og foreslår en slik bestemmelse i § 9 tredje ledd.

Departementet opprettholder ellers forslaget om at forbrukeren kan kreve forsinkelsesrente på innbetalte beløp når avtalen fragås og angrefristen er forlenget som følge av at den næringsdrivende har misligholdt opplysningsplikten, jf. lovforslaget § 14 annet ledd.

Etter 2009-direktivet artikkel 8 nr. 1 opphører partenes forpliktelser til å gjennomføre avtalen når forbrukeren benytter seg av angreretten. Videre følger det av artikkel 8 nr. 2 at næringsdrivende ikke kan kreve noen form for vederlag eller erstatning av forbrukeren dersom angreretten benyttes.

Departementet viser til lovforslaget § 14 som forslag til gjennomføring av direktivet artikkel 8, samt merknadene til bestemmelsen.

10 Betaling, forskuddsbetaling og sikkerhetsstillelse – artikkel 9

10.1 Direktivet fra 1994 og gjeldende rett

Etter direktivet fra 1994 artikkel 6 skal enhver forskuddsbetaling fra kjøperen før angrefristens utløp være forbudt.

Tidspartloven § 11 annet ledd gjennomfører denne bestemmelsen og sier at selgeren ikke kan kreve eller motta noen form for betaling fra forbrukeren før utløpet av angrefristen.

Etter tidspartloven § 11 første ledd må selgeren dessuten stille sikkerhet for forbrukerens økonomiske krav før betaling kan kreves eller mottas. Nærmere regler om sikkerhetsstillelse er gitt i § 13. 1994-direktivet har en bestemmelse om garanti i vedlegget punkt d nr. 5. Dette er en bestemmelse om at det skal opplyses om garanti for den faste eiendommens ferdigstillelse mv. Det var uklart om 1994-direktivet derved oppstilte en plikt for selgeren til å stille garanti, eller om det kun skulle forstås som en plikt til å opplyse om eventuelle slike garantier. I forarbeidene til tidspartloven ble det lagt til grunn at direktivet ikke oppstilte noen plikt for selgeren til å stille sikkerhet for forbrukerens økonomiske krav mot selgeren, men at det er opp til nasjonal rett å fastsette regler om dette, jf. Ot.prp. nr. 43 (1996-97) punkt 6.8.2.

I tillegg til det som følger av direktivet, er det i tidspartloven forbud mot betaling til representanter for selgeren. Det samme gjelder kredittytting fra selgeren eller tredjeperson på grunnlag av avtale med selgeren.

I tidspartloven § 12 er det også forbud mot bruk av veksler, omsetningsgjeldsbrev mv. for lån som forbrukeren tar opp. Ved transport av veksler og andre omsetningsgjeldsbrev mister skyldneren retten til å gjøre innsigelser gjeldende mot erverver i god tro. Dermed mister forbrukeren muligheten til å holde tilbake betaling inntil forholdet er brakt i orden. Forbudet er ment å forhindre slike situasjoner.

10.2 Direktivet fra 2009

Direktivet fra 2009 artikkel 9 omhandler forskuddsbetaling, og tilsvarer i hovedsak forbudet i 1994-direktivet. Forbudet er likevel utvidet til å uttrykkelig gjelde betaling og sikkerhet til tredjeperson i tillegg til den næringsdrivende.

Evalueringen av 1994-direktivet viste at det i praksis hadde vært problemer med omgåelse av forbudet mot betaling ved for eksempel å få forbrukeren til å undertegne et gjeldsbrev. For å gjøre det klart at også andre typer vederlag enn vanlig betaling via bankoverføring eller kredittkort omfattes, inneholder det nye direktivet en oppregning med eksempler på ulike former for betaling. Oppregningen er ikke uttømmende, men kun eksempler på hva som anses som betaling (vederlag).

Artikkel 9 nr. 1 gjelder avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter og bytte, og forbyr enhver forskuddsbetaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av et beløp på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld eller annet vederlag før angrefristen har løpt ut.

Artikkel 9 nr. 2 gjelder videresalgsavtaler, og forbyr de samme typene forhåndsbetaling før salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg er opphevet på annen måte.

10.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å ta inn en bestemmelse i loven som ligger nært opp til ordlyden i artikkel 9.

På bakgrunn av at direktivet bygger på totalharmonisering, fremholdt departementet at det kan diskuteres om tidspartloven § 12 om forbud mot bruk av veksler, omsetningsgjeldsbrev mv. kan videreføres. Et slikt forbud kan ikke utledes av direktivet. Det kan argumenteres for at direktivet ikke regulerer hvordan forbrukeren skal betale den næringsdrivende, utover at det ikke kan kreves forskuddsbetaling. På den annen side

kan det argumenteres for at en ligger innenfor direktivets virkeområde, dvs. "salg" av deltidsbruksrett etc. Slikt sett blir forbudet et tilleggskrav som næringsdrivende må forholde seg til og som ikke følger av direktivet. Departementet gav uttrykk for at spesialregelen om vekslar, omsetningsgjeldsbrev mv. neppe står seg i forhold til direktivet, og foreslo at forbudet ikke videreføres.

Videre anførte departementet at det kan spørres om tidspartloven § 13 om sikkerhetsstillelse kan og bør videreføres. Bestemmelsen pålegger den næringsdrivende å stille garanti for økonomiske krav som følge av at forbrukeren benytter angreretten og for økonomiske krav i forbindelse med heving av avtalen ved forsinket ferdigstillelse av bolig under oppføring.

2009-direktivet vedlegg I, dvs. standardopplysningsskjema for avtaler om deltidsbruksrett, del 3 nr. 3 siste strekpunkt, inneholder en bestemmelse om opplysningsplikt om sikkerhetsstillelse ved bolig etc. under oppføring som tilsvarer den i 1994-direktivet. Det ble lagt til grunn i forarbeidene til tidspartloven at direktivet ikke oppstilte noen plikt for selgeren til å stille sikkerhet for forbrukerens økonomiske krav mot selgeren, men at det er opp til nasjonal rett å fastsette regler om dette. Departementet gav i høringsnotatet uttrykk for at saken ikke stiller seg annerledes nå, og at regelen er godt begrunnet ut fra forbrukerhensyn. Departementet foreslo derfor å videreføre innholdet i tidspartloven § 13 annet ledd i ny § 10. Som i dag bør regelen avgrenses til avtaler om tidsparter/deltidsbruksrett og fast eiendom.

Tidspartloven § 13 første ledd om at selgeren skal stille sikkerhet for økonomiske krav som følge av at forbrukeren bruker angreretten, følger heller ikke av direktivet. Den norske regelen på dette punktet er en slags "dobbel sikkerhet", jf. forbudet mot forskuddsbetaling før angrefristen er utløpt. I høringsnotatet foreslo departementet å ikke videreføre bestemmelsen, ut fra synspunktet om at dette neppe er forenlig med direktivet.

Departementet fant det videre tvilsomt om tidspartloven § 11 første ledd, som bestemmer at selgeren ikke kan kreve eller motta betaling før sikkerhet er stilt, kan videreføres. Direktivet oppstiller ingen slik plikt. Departementet foreslo i høringsnotatet at bestemmelsen ikke videreføres, men bad om høringsinstansenes syn på dette.

"Departementet er av den oppfatning at forbudet mot bruk av vekslar og omsetningsgjeldsbrev ikke bør videreføres siden dette spesifikke forbudet ikke kan utledes av direktivet. Ifølge direktivet *"Forbudet mot forskuddsbetaling gjelder til næringsdrivende eller en tredjepart innen utløpet av angrerettsfristen bør gjøres klarere for å forbedre forbrukerbeskyttelsen."* Formålet med direktivet er klart å forby forskuddsbetaling, og forbudets generelle ordlyd taler for at enhver form for forskuddsbetaling ikke er tillatt. Forbruker Europa er derfor av den oppfatning at det ikke er nødvendig å videreføre det spesifikke forbudet siden den formodentlig fanges opp av direktivet."

Forbrukerombudet har følgende merknader:

3.1 Forbud mot bruk av veksel omsetningsgjeldsbrev mv.

Regelen i dagens tidspartlovs § 12 om forbud mot bruk av veksel, omsetningsgjeldsbrev mv. er ikke foreslått videreført i utkastet til ny tidspartlov. Departementet er av den oppfatning at en slik bestemmelse trolig ikke vil stå seg mot det totalharmoniserte timeshare-direktivet av 2009.

Formålet med bestemmelsen er å hindre at forbrukeren risikerer å miste mulighetene til å gjøre innsigelser gjeldende ved at det anvendes negotiable dokumenter i forbindelse med ytelse av kreditt. Næringsdrivende har tidligere vist stor kreativitet for å omgå reglene som er satt for å beskytte forbrukerne på dette området. Det var i stor grad omgåelse av regelverket som skapte behov for å revidere timeshare-direktivet av 1994. Gode grunner taler derfor for at et forbud mot bruk av veksel, omsetningsgjeldsbrev mv. bør opprettholdes dersom det vil kunne stå seg mot direktivet. Det kan, som departementet er inne på i høringsnotatet, argumenteres for at direktivet ikke regulerer hvordan forbrukerne skal betale den næringsdrivende, utover at det ikke kan kreves forskuddsbetaling. Da innføringen av bestemmelsen i sin tid var basert på en nordisk enighet, er det grunn til å se hen til hvordan de øvrige nordiske landene har vurdert spørsmålet ved implementeringen av 2009 direktivet.

3.2 Sikkerhetsstillelse ved tidspartsanlegg under oppføring

I høringsnotatet foreslår departementet å videreføre innholdet i dagens tidspartlov § 13 annet

10.4 Høringsinstansenes syn

Forbruker Europa uttaler følgende:

ledd om sikkerhetsstillelse for bolig under oppføring. Som departementet mener jeg en slik regel er godt begrunnet ut fra forbrukerhensyn og at det er gode grunner for å videreføre regelen slik den er foreslått i utkastet til ny tidspartlov § 10.

3.3 Sikkerhetsstillelse for krav som følge av at forbrukeren bruker angreretten

Det er i utkastet foreslått at man ikke viderefører en bestemmelse om at selgeren ikke kan kreve eller motta betaling før sikkerhet er stilt. En slik bestemmelse følger i dag av tidspartloven § 11 første ledd. Etter min vurdering taler imidlertid gode grunner for å ta inn en bestemmelse om at forbrukeren ikke plikter å betale noe før selgeren har stilt sikkerhet for tidspartsanlegg under oppføring. Forbrukeren vil da få en indikasjon på at betaling ikke skal skje før selger har stilt nødvendig sikkerhet. Det vises i den forbindelse til at man i Danmark tatt inn en slik bestemmelse ved implementeringen av 2009 direktivet. Bestemmelsen er tatt inn i den danske loven om forbrugeravtaler om brugsret til logi på timesharebasis, længerevarende ferieprodukter m.v § 15 annet ledd.”

10.5 Departementets vurderinger

Forbudet mot bruk av veksler, omsetningsgjeldsbrev m.m. i gjeldende lov § 12 er ikke videreført i Danmark, Sverige og Finland. Departementet opprettholder synspunktet i høringsnotatet om at en slik regel kan stå i et anstrengt forhold til direktivet. Det er også tvilsomt om en slik regel har noen særlig praktisk betydning ved siden av direktivets forbud mot forskuddsbetaling, som Forbruker Europa er inne på i sin høringsuttalelse. Departementet opprettholder etter dette forslaget om at bestemmelsen ikke videreføres i ny lov.

Forbud mot forskuddsbetaling før sikkerhet for bolig under oppføring er stilt, er gjennomført både i Danmark og Sverige. I Finland er det innført en regel om at forhåndsbetalingen ikke skal være uforholdsmessig i forhold til verdien av den næringsdrivendes ytelse når betalingen forfaller. Det er også en begrensning om at 10 % av kjøpesummen først kan betales når boligen er godkjent for bruk og forbrukeren har mulighet for å besiktige den. Bestemmelsen lyder slik:

14 §

Betalning av köpesumman för en tidsandelsbostad under byggtiden

Om det avtalas om att köpesumman för en tidsandelsbostad till någon del ska betalas innan byggnadstillsynsmyndigheten har godkänt bostaden för användning, får förskottsposterna av köpesumman inte vara så stora att de står i disproportion till värdet av näringsidkarens prestation vid den tidpunkt då respektive post förfaller till betalning. Krav på att ett belopp som motsvarar minst tio procent av köpesumman ska betalas får framställas först när bostaden har godkänts för användning och konsumenten har haft en skälig möjlighet att granska den.

Departementet har på denne bakgrunn revurdert forslaget, og foreslår å videreføre dagens forbud (§ 11 første ledd jf. § 13 annet ledd) mot at selgeren krever eller mottar betaling før sikkerhet er stilt for tidspartanlegg under oppføring. Departementet viser til lovforslaget § 9 annet ledd.

Dagens regel i tidspartloven § 13 første ledd om at selgeren skal stille sikkerhet for økonomiske krav som følge av at forbrukeren bruker angreretten, har ingen parallell i de nye lovene i Danmark, Finland og Sverige. Sett i lys av at en slik regel kan stille seg anstrengt i forhold til direktivet, foreslår departementet at regelen ikke videreføres.

11 Særlig om avtaler om langtidsferieprodukter – artikkel 10

Direktivet fra 2009 artikkel 10 har særlige bestemmelser som gjelder langtidsferieprodukter. Bestemmelsen har ingen parallell i tidligere regelverk siden verken direktivet fra 1994 eller tidspartloven regulerer denne typen avtaler.

Bakgrunnen for bestemmelsen er at det ofte er slik at forbrukeren ved avtaleinngåelsen avkrevs en større sum som vederlag for ytelser han eller hun skal motta over flere tiår eller på ubestemt tid. Et typisk eksempel er at det betales 50.000 kroner eller mer for medlemskap i en såkalt ferieklubb ved inngåelsen av avtale om medlemskap. Bestemmelsen kom inn i direktivet under behandlingen i Europaparlamentet fordi man ønsket å innføre større grad av ”ytelse mot ytelse” for disse produktene. Løsningen ble at betaling skal skje forholdsmessig i løpet av den perioden avtalen gjelder for.

Artikkel 10 nr. 1 stiller krav om en betalingsplan og angir hvordan betalingene skal skje. Blant annet skal betalingene deles inn i like store årlige avdrag, og betalingsvarsel skal sendes minst 14 dager før hver forfallsdato. Formålet er bl.a. å hindre store engangsutbetalinger fra forbrukeren i den innledende fasen av avtalen for ytelser som skal leveres over en lengre periode.

Artikkel 10 nr. 2 gir forbrukeren en rett til å tre ut av avtalen i forbindelse med hvert betalingsvarsel fra og med det andre betalingsvarselet. Regelen innebærer at forbrukeren hvert år innen en 14 dagers periode kan si opp avtalen om langtidsferieprodukt så lenge avtalen løper. Denne oppsigelsesretten gjelder ved siden av angreretten etter § 12.

Departementet foreslår å lovfeste en bestemmelse som tilsvarer artikkel 10, og viser til forslaget § 11.

12 Opphør av tilknyttede avtaler – artikkel 11

12.1 1994-direktivet og gjeldende rett

1994-direktivet artikkel 7 har regler om oppheving av kredittavtaler som er tilknyttet kjøp av tidsparter. Slike kredittavtaler skal oppheves vederlagsfritt når forbrukeren benytter seg av angreretten. Dette gjelder både når kreditten ytes av den næringsdrivende og når den ytes av en tredjeperson etter avtale med den næringsdrivende.

Tidspartloven § 17 gjennomfører direktivet på dette punkt. Videre er bestemmelsen utfyllt med en passus om at det mottatte skal tilbakeføres dersom avtalen helt eller delvis er oppfylt og at selgeren skal underrette en eventuell tredjepart som har gitt kreditten om bruk av angreretten.

12.2 Direktivet fra 2009

Direktivet fra 2009 artikkel 11 nr. 2 oppstiller i hovedsak de samme kravene til oppheving av kredittavtaler som det tidligere direktivet. Bestemmelsen gjelder for alle avtaletypene som er omfattet av direktivet, dvs. deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte. Bestemmelsen presiserer at den ikke berører artikkel 15 i forbrukerkredittdirektivet (direktiv 2008/48/EF). Dette er bestemmelser om utøvelse av angrerett ved kredittavtaler og adgang for forbrukeren til å rette innsigelser på grunnlag av kjøp mot kredittyster. Slike bestemmelser er inntatt i finansavtaleloven § 51 b (med henvisninger til angrerettloven) og § 54 b.

Direktivet fra 2009 artikkel 11 nr. 1 er ny og innebærer at andre avtaler som er tilknyttet avta-

ler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter også skal oppheves automatisk og kostnadsfritt ved bruk av angreretten. Tilknyttede bytteavtaler, for eksempel medlemskap i en bytteklubb, er nevnt særskilt. Ellers er begrepet "tilknyttet avtale" definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav g.

I artikkel 11 nr. 3 er det tatt inn en bestemmelse om at medlemslandene skal fastsette nærmere regler for oppheving av tilknyttede avtaler. Tilsvarende bestemmelse fulgte av det tidligere direktivet artikkel 7 siste ledd.

12.3 Departementets vurderinger

Departementet foreslår å gjennomføre direktivet artikkel 11 nr. 1 og 2 i lovforslaget § 15, og at en legger seg nært opptil ordlyden i direktivet.

Artikkel 11 nr. 3 om at medlemsstatene skal fastsette nærmere regler for oppheving av kredittavtaler og andre tilknyttede avtaler, antas ikke å medføre en omfattende plikt til å fastsette særlige bestemmelser om opphør av slike avtaler ved bruk av angreretten, snarere en mulighet. Departementet vil foreslå å videreføre bestemmelsene i tidspartloven § 17 om at tilknyttede kredittavtaler oppheves automatisk, at det mottatte skal tilbakeføres ved hel eller delvis oppfyllelse, samt at den næringsdrivende skal gi beskjed til kredittgiveren om bruk av angreretten. For øvrig vil finansavtaleloven kapittel 3 om kredittavtaler mv. kunne komme til anvendelse.

Departementet viser til lovforslaget § 15.

13 Direktivets ufravikelighet og anvendelse i internasjonale saker – artikkel 12

13.1 Direktivene og gjeldende rett

Både det gamle direktivet (artikkel 8) og det nye direktivet (artikkel 12 nr. 1) har bestemmelser om at den nasjonale lovgivningen som gjennomfører direktivet ikke skal kunne fravikes til skade for forbrukeren. Det betyr at eventuelle avtalevilkår som setter forbrukeren i en dårligere situasjon enn etter loven, ikke kan gjøres gjeldende. Tilsvarende regel er tatt inn i tidspartloven § 3 om lovens ufravikelighet.

Avtaler om timeshare og lignende har ofte tilknytning til flere land, og dermed oppstår spørsmål om hvilket lands rett som skal legges til grunn (lovvalg) dersom det oppstår tvister. Verken det gamle eller nye direktivet regulerer lovvalget som sådan, men har regler som skal hindre omgåelse av regelverket ved klausuler i avtalen som medfører at fremmed rett utenfor EØS-området gis anvendelse.

Direktivet fra 1994 artikkel 9 har bestemmelser som skal sikre at forbrukeren ikke skal fratas minimumsbeskyttelsen som direktivet foreskriver, forutsatt at tidspartavtalen gjelder en eiendom som ligger innenfor EØS-området. En slik bestemmelse er tatt inn i tidspartloven § 5 om lovvalg utenfor EØS-området. Bestemmelsen innebærer at lovvalgsklausuler som sier at loven i et land utenfor EØS-området skal anvendes, ikke kan gjøres gjeldende dersom det betyr at forbrukeren dermed får en dårligere beskyttelse.

Direktivet fra 2009 artikkel 12 nr. 2 inneholder en tilsvarende bestemmelse om at forbrukere ikke skal fratas vernet etter direktivet ved lovvalg utenfor EØS-området.

Internasjonal privatrett fastsetter reglene om jurisdiksjon og lovvalg. Norske domstoler vil legge de norske reglene om internasjonal privatrett til grunn, på samme måte som utenlandske domstoler vil legge sine nasjonale regler til grunn. Det første spørsmålet en må ta stilling til i saker som har tilknytning til flere stater, er i hvilket land en sak kan reises. I norsk rett er reglene for internasjonale verneting regulert i tvisteloven § 4-3 og

Luganokonvensjonen 2007 som gjelder som norsk lov, jf. tvisteloven § 4-8. Luganokonvensjonen 2007 tilsvarende Brussel I-forordningen (forordning 44/2001), som gjelder innen EU. Timeshare-direktivet av 2009 viser i fortalen til at forordning 44/2001 gjelder for hvilke domstoler som har domsmyndighet.

Når det gjelder lovvalg, gjelder innen EU forordning nr. 593/2008 om lovvalg for kontraktsforpliktelser, den såkalte Rom I-forordningen. I hovedtrekk kan forbrukere forholde seg til hjemlandets rett, jf. Rom I artikkel 6. Selv om det åpnes for at partene selv kan velge hvilket lands lov som skal gjelde, kan dette ikke frata forbrukeren rettigheter etter ufravikelig lovgivning i hjemlandet. Rom I-forordningen er ikke del av EØS-avtalen, og Norge har ikke lovfestet lovvalgsregler som får anvendelse på timeshare-avtaler og lignende. I norsk rettsteori og -praksis har det vært formulert et prinsipp om at en må foreta en konkret og skjønnmessig vurdering av hvilket land saken har sin nærmeste eller sterkeste tilknytning til, den såkalte Irma-Mignon-formelen. Det er imidlertid grunn til å tro at norske domstoler også vil se hen til løsningene i Rom I når konkrete saker skal løses. Siden det nye timeshare-direktivet bygger på totalharmonisering, skal de materielle reglene i prinsippet være de samme i hele EØS-området. Det innebærer at norske forbrukere vil ha de samme rettighetene etter norsk lov som etter for eksempel spansk lovgivning. Slik sett bør det ikke ha betydning for norske forbrukere hvilket EØS-lands rett som legges til grunn når det gjelder forhold som er regulert av direktivet. Forutsetningen er at direktivet er korrekt implementert i de ulike EØS-land.

Den nåværende tidspartloven § 4 annet ledd har en særlig bestemmelse om at forbrukeren ikke kan vedta annet verneting enn de lovbestemte, med unntak av sitt hjemting. Bestemmelsen tar sikte på å beskytte forbrukeren mot at selgeren tar inn vernetingsklausuler i avtalen som er til ugunst for forbrukeren, f.eks. at søksmål bare kan reises på Gibraltar eller Isle of Man.

13.2 Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn

I høringsnotatet foreslo departementet å gjenomføre artikkel 12 nr. 1 i utkast til § 3. Dette er en videreføring av tidspartloven § 3.

Artikkel 12 nr. 2 ble foreslått inntatt i utkastet § 4, som i hovedsak innebærer en videreføring av tidspartloven § 5. Dette vil sikre at forbrukere ikke gis dårligere beskyttelse enn i direktivet ved avtaleklausuler om at tvister skal løses etter utenlandsk rett utenfor EØS-området. I den grad den norske loven gir forbrukeren bedre beskyttelse, skal den norske loven komme til anvendelse i stedet for utenlandsk rett i slike tilfeller.

Når det gjelder lovvalg i markedsrettslig sammenheng, forutsatte departementet at det avgjørende vil være om næringsdrivende retter sin virksomhet (handlinger og vilkår) mot norske forbrukere, jf. prinsippene i markedsføringsloven § 4.

Departementet uttrykte tvil om det er behov for å videreføre særbestemmelsen i tidspartloven § 4 annet ledd om at forbrukeren ikke kan vedta annet verneting enn de lovbestemte, med unntak av sitt hjemting. Luganokonvensjonen 2007 kapittel II avsnitt 4 har et eget kapittel om verneting i saker om forbrukerkontrakter. Videre vil verneingsklausuler som virker urimelige kunne forbys etter markedsføringsloven § 22 og/eller settes til side etter avtaleloven § 36, jf. § 37. Departementets forslag etter en foreløpig vurdering var at tidspartloven § 4 annet ledd ikke videreføres, men departementet bad om høringsinstansenes syn på dette.

Forbruker Europa uttaler:

”Direktivet bygger på totalharmonisering slik at EFTA-statene ikke kan beholde eller innføre bestemmelser som avviker fra direktivet. Rettstilstanden vil derfor være harmonisert innen EØS-området. Spørsmål om lovvalg innen EØS er derfor unødvendig.

Når det gjelder verneting henviser direktivets fortaler til at forordning 44/2001 kommer til anvendelse for hvilke domstoler som har domsmyndighet. I Norge er det Luganokonvensjonen (som tilsvarer forordning 44/2001), som kommer til anvendelse. Med rette understreker departementet at verneingsklausuler i forbrukeravtaler som virker urimelige kan forbys og tilsidesettes etter enten markedsføringsloven eller avtaleloven § 37. På bakgrunn av dette er Forbruker Europa av den oppfat-

ning at det ikke er behov for å videreføre tidspartloven § 4.”

Forbrukerombudet har følgende merknader:

”4.1 Lovvalgsregler

Når det gjelder hvilke lovvalgsregler som kommer til anvendelse på en tvist under direktivet, legger departementet til grunn i sitt høringsnotat at norske domstoler etter omstendighetene vil se hen til Rom I-forordningen når slike konkrete saker skal løses.

I motsetning til de fleste andre europeiske land har ikke Norge ratifisert og implementert reglene i Rom I-forordningen. Norsk rett på dette området er i det vesentlige ulovfestet og man har heller ikke lovfestede lovvalgsregler som får anvendelse på avtaletypene som reguleres av direktivet. Ulovfestede lovvalgsregler om norsk internasjonal privatrett tilsier ikke nødvendigvis en løsning der forbrukere ikke kan fratas rettigheter som er ufravikelige i hjemlandet, som etter Rom I artikkel 6.

Spørsmålet om lovvalg på dette området er uavklart som følge av at Norge ikke har ratifisert og implementert reglene i Rom-konvensjonene, noe som igjen skaper usikkerhet for norske forbrukere. Usikkerheten rundt denne typen spørsmål viser nok en gang behovet for å avklare rettssituasjonen på dette området. Jeg er derfor av den oppfatning at man snarest mulig bør tiltre Rom I forordningen og implementere lovvalgsreglene for forbrukerkontrakter i Norge for å avklare den uklare rettssituasjonen man i dag har på dette området.

4.2 Verneting

Departementet viser i høringsnotatet til at man er i tvil om behovet for å videreføre bestemmelsen som følger av dagens tidspartlov § 4 annet ledd, om at forbrukeren ikke kan vedta annet verneting enn de lovbestemte, med unntak av sitt alminnelige verneting.

Tidspartloven er ment for å sikre forbrukernes rettigheter for avtaler innenfor lovens anvendelsesområde. Forbrukere som har en tvist med en selger vil kunne vende seg til lovverket for å sette seg inn i sine rettigheter. Lovfesting av en slik bestemmelse vil kunne gi verdifull informasjon til forbrukere som i sin sak blir møtt med urimelige verneingsklausuler. Selv om bestemmelsen i seg selv ikke løser problemet for forbrukeren vil den kunne gi en indikasjon på at den næringsdrivende ikke står fritt til å bestemme verneting. En eksplisitt

regulering av dette som en forbrukervernregel i den nye tidspartloven vil i tillegg kunne være retts teknisk kunne være tjenlig når det eventuelt skal sanksjoneres mot urimelige vernetingsklausuler jf. mfl. § 22. Etter mitt syn taler derfor gode grunner for å videreføre bestemmelsen i § 4 annet ledd i dagens tidspartlov.”

13.3 Departementets vurderinger

Til Forbrukerombudets merknader vil departementet vise til at Rom I-forordningen ikke er EØS-relevant, dvs. at Norge ikke kan tiltre den som sådan. Spørsmålet om å eventuelt kodifisere tilsvarende lovvalgsregler må ses i en større sammenheng enn gjennomføringen av det nye timeshare-direktivet.

Høringsinstansene har ulike syn på om tidspartloven § 4 annet ledd om at forbrukeren ikke kan vedta annet vernetting enn de lovbestemte,

med unntak av sitt hjemting, bør videreføres i den nye loven. Departementet vil, som i høringsnotatet, vise til at Luganokonvensjonen 2007 kapittel II avsnitt 4 har et eget kapittel om vernetting i saker om forbrukerkontrakter. Luganokonvensjonen 2007 gjelder som norsk lov i medhold av tvisteloven (lov nr. 90/2005) § 4-8 og teksten er tatt inn etter tvisteloven. Luganokonvensjonen 2007 artikkel 16 nr. 2 bestemmer at ”Den andre kontrakt-part kan reise søksmål mot forbrukeren bare ved domstolene i den konvensjonsstat der forbrukeren har sitt bosted”. Videre vil vernetingsklausuler som virker urimelige kunne forbys etter markedsføringsloven § 22 og/eller settes til side etter avtaleloven § 36, jf. § 37. På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget om å ikke videreføre tidspartloven § 4 annet ledd i den nye loven.

Departementet viser ellers til merknadene til lovforslaget §§ 3 og 4.

14 Tilsyn, søksmål og klagemuligheter - artikkel 13

14.1 Direktivet fra 1994 og gjeldende rett

1994-direktivet artikkel 10 angir at medlemslandene i sin lovgivning skal fastsette følgene av at bestemmelsene i direktivet ikke overholdes. I for-talen punkt 15 står det at det påligger medlemssta-tene å vedta tiltak som skal sikre at selgeren opp-fyller sine forpliktelser. For øvrig utdypes ikke kravene, og medlemslandene har en stor grad av frihet på dette punkt.

Ved gjennomføringen av 1994-direktivet ble det lagt til grunn at Forbrukerombudets tilsyn etter markedsføringsloven, Kredittilsynets (nå Finanstilsynet) tilsyn etter eiendomsmeglingslo-ven, samt straffebestemmelsen i tidspartloven § 18, oppfyller kravene til tilsyn og sanksjoner.

14.2 2009-direktivet

2009-direktivet artikkel 13 gjelder bl.a. rettslig søksmål eller klage. Artikkelen må også ses i sam-menheng med artikkel 15, som stiller krav om passende sanksjoner for å sørge for at bestemmel-sene som gjennomfører direktivet etterleves.

Artikkel 13 nr. 1 bestemmer at det skal finnes egnede og virkningsfulle midler til å sikre at næringsdrivende overholder bestemmelsene i direktivet. Artikkel 13 nr. 2 krever at berørte par-ter kan bringe saker inn for domstoler eller for-valtningen. Både offentlige myndigheter, forbru-kerorganisasjoner og næringsorganisasjoner skal ha denne muligheten.

14.3 Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn

I høringsnotatet redegjorde departementet for at markedsføringsloven gjennomfører direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis. Dette direkti-vet forbyr bl.a. aggressiv handelspraksis og har også bestemmelser som retter seg spesielt mot ulike salgsmetoder som useriøse timeshare-selgere har vært kjent for å bruke. Herunder

direktivets "svarteliste" punkt 24 med forbud mot "Å skape inntrykk av at forbrukeren ikke kan for-late lokalet før avtale er inngått" og punkt 31 om bruk av premier o.l. som lokkemiddel. Disse punktene er også medtatt i forskrift til markedsfø-ringsloven (den såkalte "svartelisteforskriften"). Videre setter markedsføringsloven § 22 forbud mot urimelige avtalevilkår i standardkontrakter som brukes overfor forbrukere.

Forbrukerombudet fører tilsyn med markeds-føringsloven ut fra hensynet til forbrukerne, og hvem som helst kan klage til Forbrukerombudet.

Departementet la til grunn at tilsyns- og sank-sjonsapparatet etter markedsføringsloven oppfyl-ler kravene i artikkel 13, jf. artikkel 15. Som forut-satt i gjeldende tidspartlov, vil også Finanstilsynet føre tilsyn med virksomheter som er omfattet av eiendomsmeglingsloven.

Markedsføringsloven er en offentligrettslig regulering. Det innebærer at loven er innrettet på å stoppe lovbrudd, men den gir ikke individuelle rettigheter til forbrukere. Sivilrettlige tvister etter den nye timeshare-loven vil imidlertid kunne brin-ges inn for domstolene etter de alminnelige reglene i tvisteloven.

Den gjeldende tidspartloven har hjemmel for straff, men departementet er ikke kjent med at det noen gang har vært reist straffesaker for brudd på loven. 2009-direktivet (eller 1994-direktivet) har heller ikke noe krav om straffesanksjonering. Departementet gav i høringsnotatet foreløpig uttrykk for at det ikke er behov for en straffebe-stemmelse etter den nye loven, og foreslo derfor å ikke videreføre gjeldende straffebestemmelse. Grove brudd på bestemmelser i markedsførings-loven vil imidlertid kunne sanksjoneres ved straff. Departementet bad spesielt om høringsinstanse-nes syn på dette.

Forbruker Europa uttaler:

"Direktivet stiller krav om passende sanksjo-ner for å sørge for at dets bestemmelser etter-leves. Departementet påpeker at direktivet ikke har noe krav om straffesanksjon. I den for-bindelse vil Forbrukerombudet føre tilsyn med at næringsdrivende innretter seg etter bestem-

melsene i markedsføringsloven. I den forbindelse ser det ut som sanksjonene er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende, med den følge at direktivets krav virker oppfylt. Forbruker Europa er i tvil om den nye loven kan vise til at Forbrukerombudet fører tilsyn i henhold til markedsføringsloven, stort sett av pedagogiske hensyn.”

14.4 Departementets vurderinger

Departementet opprettholder synspunktet om at tilsyns- og sanksjonsapparatet etter markedsføringsloven oppfyller kravene i artikkel 13, jf. artikkel 15.

Forbrukerombudet vil kunne bruke markedsføringslovens sanksjonssystem dersom næringsdrivende ikke oppfyller kravene i den nye timeshare-loven. Det kan skje ved å bruke bestemmelser i markedsføringsloven som retter seg mot urimelig handelspraksis, villedende eller aggressive handlinger, urimelige avtalevilkår eller punkter på ”svartelisten”.

Sanksjonene vil være forbudsvedtak tilknyttet tvangsmulkt som må betales dersom den næringsdrivende ikke retter seg etter vedtaket. Brudd på ”svartelisteforskriften” kan også sanksjoneres ved overtredelsesgebyr. Grove brudd på enkelte bestemmelser kan sanksjoneres med straff. Berørte parter kan selv bringe saker inn for Markedsrådet dersom Forbrukerombudet beslutter å ikke gå videre med en sak.

Videre deltar Forbrukerombudet i et nettverk av håndhevingsmyndigheter innen EØS-området som samarbeider om å håndheve EØS-forbrukerregelverk over landegrensene. Samarbeidet har sitt grunnlag i forordning 2004/2006/EF om forbrukervernsamarbeid, og det skal herunder samarbeides om håndheving av det nye timeshare-direktivet over landegrensene.

Dessuten vil Finanstilsynet føre tilsyn med virksomheter som er omfattet av eiendomsmeulingsloven. *Finanstilsynet* uttaler likevel i sin høringsuttalelse at:

”Finanstilsynet har gjennom sin tilsynsvirksomhet ikke blitt gjort kjent med at norske eiendomsmeulingsforetak bistår ved omsetning eller utleie av såkalte timeshareandeler.”

Ingen høringsinstanser har kommentert forslaget om at straffehjemmelen i tidspartloven ikke videreføres. Departementet opprettholder etter dette forslaget.

Til forslaget fra Forbruker Europa om at den nye loven kan vise til at Forbrukerombudet fører tilsyn, er departementet kommet til at dette er overflødig. Forbrukerombudet fører tilsyn med markedsføringsloven ut fra hensynet til kollektive forbrukerinteresser og kan stoppe ulovlig markedsføring etc. Forbrukerombudet griper imidlertid ikke inn i privatrettslige tvister, siden markedsføringsloven er en offentligrettslig regulering som ikke gir individuelle rettigheter til forbrukere.

15 Forbrukerinformasjon og utenrettslig tvisteløsning – artikkel 14

15.1 Direktivet og dagens tilstand

2009-direktivet artikkel 14 nr. 1 pålegger medlemsstatene å treffe passende tiltak for å informere forbrukerne om reglene.

Artikkel 14 nr. 2 angir at medlemslandene skal arbeide for at det finnes utenrettslige tvisteløsningsordninger for forbrukertvister etter direktivet. Direktivet fra 1994 inneholder ikke tilsvarende bestemmelser.

I dag er det ikke noe eget utenrettslig tvisteløsningsorgan som behandler klager etter tidspartloven. I forbindelse med utarbeidelsen av gjeldende lov, ble spørsmålet om utenrettslig tvisteløsning vurdert, jf. Ot.prp. nr. 43 (1996-97) punkt 6.11. På bakgrunn av at det ikke var noen organisert timeshare-bransje i Norge, ble etablering av en avtalebasert/frivillig bransjenemnd ansett som uaktuelt. Det ble vurdert som ønskelig med et tvisteløsningsorgan som kan treffe bindende avgjørelser og som ikke ville medføre store kostnader for forbrukerne. I den forbindelse vurderte departementet å utvide kompetansen til Forbrukertvistutvalget (FTU). FTU er et lovbasert tvisteløsningsorgan (lov nr. 18/1978 – forbrukertvistloven) som behandler saker etter forbrukerkjøpsloven, håndverkertjenesteloven og angrerettloven. Klagebehandlingen er gratis for forbrukeren og et FTU-vedtak får samme virkning som en dom, dersom det ikke bringes inn for domstolene innen en 4-ukers frist. På grunn av stor arbeidsbelastning hos FTU ble det ikke foreslått å ta saker etter tidspartloven inn under FTUs virkeområde.

Når det gjelder tvister om timeshare over landegrensene innen EØS-området, vil Forbruker Europa kunne bistå norske forbrukere. Forbruker Europa er tilknyttet både det norske Forbrukerrådet og det europeiske nettverket for utenrettslig tvisteløsning (ECC-net). Hvis en norsk forbruker har kjøpt timeshare i for eksempel Portugal, vil Forbruker Europa kunne hjelpe forbrukeren med å få klagen behandlet i den relevante portugisiske klagenemnda.

15.2 Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn

I høringsnotatet gav departementet uttrykk for at artikkel 14 nr. 1 ikke krever regelverksendring. Departementet vil på vanlig måte sørge for informasjonstiltak i forbindelse med ikrafttredelsen av den nye loven.

Artikkel 14 nr. 2 inneholder ikke noe absolutt krav om at det skal finnes utenomrettslige tvisteløsningsordninger for tvister etter direktivet. Det som kreves er at medlemslandene skal oppmuntre til slike ordninger.

Departementet er positiv til at det opprettes en eller flere frivillige klagenemnder på området for den nye loven. Likevel er dette formodentlig uaktuelt pga. at det ikke finnes en organisert bransje i Norge som kan ta tak i dette.

Et offentlig utvalg har nylig gjennomgått ordninger for å løse forbrukertvister, jf. NOU 2010: 11 Nemndsbehandling av forbrukertvister. Utredningen ble overlevert til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet den 29. november 2010, og ble sendt på høring 2. februar 2011. Utvalget går blant annet inn for å utvide saksområdet til FTU til å gjelde kjøp og salg av bolig (saker etter avhendingslova og bustadsoppføringlova). Så vidt departementet er kjent med har utvalget så vidt berørt timeshare o.l. i sine drøftinger, men det er ikke nedfelt noe i rapporten om dette. Det foreslås heller ingen utvidelse av kompetansen til FTU til å omfatte timeshare-produkter mv.

Departementet uttrykte i høringsnotatet tvil om det er et reelt behov for å legge saker etter loven som gjennomfører det nye timeshare-direktivet inn under FTU, men bad spesielt om høringsinstansenes synspunkter på dette.

Tidspartloven § 4 første ledd sier at avtaler om voldgift bare er bindende dersom avtalen er inngått etter at tvisten oppstod. Etter voldgiftsloven (lov nr. 25/2004) § 11 første ledd er voldgiftsavtale inngått før tvisten oppstod, ikke bindende for forbrukeren. En egen bestemmelse om dette i den nye tidspartloven er derfor overflødig, og departe-

mentet foreslo at tidspartloven § 4 første ledd ikke videreføres.

Forbruker Europa uttaler:

”Medlemsstatene oppmuntres til utarbeiding og innføring av egnede og virkningsfulle klage- og erstatningsordninger for utenrettslig løsning av forbrukertvister i henhold til dette direktiv, og skal eventuelt oppmuntre næringsdrivende og deres bransjeorganisasjoner til å opplyse forbrukerne om at slike ordninger finnes.”

I motsetning til andre europeiske land finnes det i Norge ingen organisert bransje. Det faller inn under mandatet til Forbrukerrådet og Forbruker Europa å informere forbrukere om deres rettigheter.

FTU behandler saker som faller inn under forbrukerkjøpsloven, håndverktjenesteloven og angrerettloven. Fra et rettslig perspektiv, og innenfor det nye timeshare-direktivets virkeområde, står angreretten sentralt. Disse bestemmelsene er blitt innført i lovutkastet, og ikke i angrerettloven. Dette innebærer at sakene knyttet til langtidsferieprodukter ikke kan bringes inn for Forbrukertvistevalget.

Et offentlig utvalg har gått gjennom nemndbehandling av forbrukertvister i Norge (NOU 2010:11). Utvalget foreslår å utvide saksområdet til FTU til å gjelde kjøp og salg av bolig. Departementet foreslår derfor å utvide eidsmeglingslovens virkeområde til ”omsetning av tidsparter som gjelder fast eiendom og faller inn under lov om tidsparter, langtidsferieprodukter”. Dette passer bra for deltidsbruksrett (tidsparter) som kan ta flere former (sameiemodell, indirekte eiendomsrett gjennom aksjer, andeler, eller lignende, bruksrettsmodell), men som gjelder fast eiendom, i motsetning til andre langtidsferieprodukter (blant annet ferieklubber som gir rett til rabattferie) som kan ha en bredere dimensjon enn bare fast eiendom.

Ifølge direktivet skal medlemsstatene arbeide for at det finnes utenomrettslige tvisteløsninger for forbrukertvister etter direktivet. Forbruker Europa vil kunne bistå forbrukere å få klagen behandlet i utlandet enten ved meklings eller nemndbehandling. Klagenemnd finnes for eksempel i Portugal, men for tiden ikke i Spania. Den spanske stat har ennå ikke implementert direktivet, og vi vet ikke om de skal opprette en klagenemnd i den forbindelse. Belgia, Frankrike, Luxembourg har for eksempel ikke opprettet klagenemnder innen langtidsferieprodukter.

Departementets utredning av bransjen i Norge tyder på at det ikke er formålstjenlig å opprette en klageordning for langtidsferieprodukter. Muligens kan FTUs kompetanseområde utvides til å inkludere den reviderte eidsmeglingsloven.”

Forbrukerombudet kommenterer saken slik:

”Artikkel 14 nr. 2 i timeshare-direktivet av 2009 angir at medlemslandene skal arbeide for at det finnes utenomrettslige tvisteløsningsordninger for forbrukertvister etter direktivet.

Departementet viser i høringsnotatet til at direktivet ikke inneholder noe absolutt krav om at det skal finnes utenomrettslige tvisteløsninger for tvister etter direktivet. Det vises i denne sammenheng også til NOU 2010:11 — ”Nemndsbehandling av forbrukertvister”, som nå er ute på høring.

Gode forbrukerrettigheter på papiret betyr lite hvis forbrukerne er avskåret fra å nyttiggjøre seg sine rettigheter i praksis. Den overordnede målsetningen må derfor være at man legger til rette for ordninger som sikrer at forbrukere skal få rett når de har rett.

I utkastet til ny forbrukertvistlov har man lagt opp til en positiv avgrensning av hvilke saker som kan bringes inn for Forbrukerklagenemnda. Dette innebærer at forbrukere som har tvister på områder som faller utenfor de nærmere angitte tvisteområder vil være avskåret fra å få behandlet sin sak i Forbrukerklagenemnda. På områder der det ikke er etablert egne avtalebaserte nemnder, vil forbrukeren da eventuelt måtte ta saken til domstolene/forliksrådet. En avtalebasert nemnd er trolig lite aktuelt for tvister på timeshare-direktivets område, da det ikke finnes noe organisert bransje på området.

Jeg er av den oppfatning at utgangspunktet heller burde være at alle forbrukertvister skal behandles av Forbrukerklagenemnda så fremt det ikke finnes en avtalebasert nemnd på det aktuelle området. Med et slikt system ville eventuelle saker etter det nye timeshare-direktivet også vært underlagt Forbrukerklagenemndas kompetanseområde.

Skulle imidlertid løsningen bli at man positivt avgrenser hvilke saker som kan bringes inn for Forbrukerklagenemnda, er det naturlig at man vurderer behovet for å legge saker etter det nye timeshare-direktivet inn under FTU eller Forbrukerklagenemnda. I vurderingen bør det legges vekt på at saksmengden ikke ser

ut til å skulle bli særlig byrdefull for FTU/Forbrukerklagenemnda, at det på dette området ofte vil være snakk om kontrakter av betydelig økonomisk verdi for forbrukerne som rammes og at en behandlingsadgang vil kunne være avgjørende for at forbrukerne som faktisk berøres i praksis får de rettighetene de har etter loven.”

15.3 Departementets vurderinger

Oppfølging av NOU 2010: 11 Nemndsbehandling av forbrukertvister er til vurdering i departementet. Departementet vil ta de argumentene som er kommet fra Forbruker Europa og Forbrukerombudet med i den videre behandling av saken.

16 Sanksjoner – artikkel 15

Direktivet fra 2009 artikkel 15 bestemmer at egnede, virkningsfulle og forholdmessige sanksjoner skal fastsettes. Tilsvarende er nevnt i fortalet punkt 19. Direktivet gir medlemslandene stor grad av frihet til hvordan myndighetene sørger for at regelverket etterleves.

Som nevnt i punkt 14 ovenfor, mener departementet at Forbrukerombudets tilsyn og sank-

sjonsmuligheter etter markedsføringsloven oppfyller direktivets krav.

Dessuten foreslår departementet at avtalen blir ugyldig dersom formkravene ikke oppfylles, jf. lovforslaget § 7 siste ledd, samt forsinkelsesrente på eventuelle uberettigete innbetalte beløp, jf. § 9 tredje ledd og § 14 annet ledd.

17 Lovens stedlige virkeområde

17.1 Gjeldende rett

Når det gjelder lovens stedlige virkeområde, bestemmer dagens lov § 1 annet ledd at loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen. Kongen kan likevel (ved forskrift) bestemme at hele eller deler av loven ikke skal gjelde for disse områdene, og gi særlige regler av hensyn til de stedlige forhold. Paragraf 9 annet ledd om språkkrav i timeshare-avtalen får likevel ikke anvendelse på Svalbard.

Hovedreglene etter lovene om Svalbard og Jan Mayen er at norsk privatrett, strafferett og den norske rettspleien skal gjelde når annet ikke er fastsatt. Både den gjeldende tidspartloven og forslaget her inneholder både privatretslige og offentligrettslige regler.

17.2 Forslaget i høringsnotatet og høringsinstansenes syn

I høringsnotatet gav departementet foreløpig uttrykk for at det som utgangspunkt ikke er grunn til å endre på virkeområdet til loven. Samtidig anså departementet at unntaket for språkkrav i timeshare-avtalen kan virke kompliserende. Unntaksregelen ble derfor ikke foreslått videreført.

Justisdepartementet uttaler til dette:

”I gjeldende lov om tidsparter er kravet i § 9 annet ledd til hvilke språk avtalen skal utarbeides på (språkkravet) ikke gjort gjeldende på Svalbard, jf. § 1 annet ledd. Språkkravet medfører plikt til å utarbeide tidspartavtaler på EØS-lands språk etter nærmere fastsatte retningslinjer. I utkastet til ny lov foreslår Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet at

denne unntaksregelen i virkeområdebestemmelsen § 1 annet ledd ikke videreføres.

Departementets begrunnelse for ikke å videreføre unntaket er at unntaket fra språkkravet kan virke "kompliserende". Så vidt vi forstår, har Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet ikke foretatt noen nærmere vurdering av dette spørsmålet.

Vi er av den oppfatning at de samme argumenter som tilsa et unntak fra språkkravet ved forberedelsen av någjeldende lov om tidsparter, fortsatt er relevante. Svalbard ble unntatt fra virkeområdet da Norge sluttet seg til EØS-avtalen i 1992. Bakgrunnen var de særlige forhold som følger av Norges folkerettslige forpliktelser etter Svalbardtraktaten. Skulle regelverk som følger av Norges forpliktelser gjelde for øygruppen, måtte forholdet til de parter i Svalbardtraktaten som ikke er medlem i EØS-avtalen avklares på bakgrunn av prinsippet om ikke-diskriminering på de områder der dette prinsippet får anvendelse.

Vi tar ikke standpunkt til om bestemmelsen i någjeldende lov § 9 annet ledd, dersom denne gjøres gjeldende for Svalbard, vil være i strid med Svalbardtraktaten. Vi mener likevel at det uansett vil kunne være uheldig å innføre regler som tilgodeser borgere fra enkelte land i forhold til borgere fra de øvrige traktatland. Dette bør i så fall vurderes nøye, eventuelt i samråd med Utenriksdepartementet.”

Departementet er enig i merknadene fra Justisdepartementet, og foreslår at språkkrav, både til forhåndsopplysningene og avtalens innhold, ikke skal gjelde på Svalbard.

Departementet viser til lovforslaget § 1 annet ledd.

18 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at forpliktelsene etter den gjeldende tidspartloven utvides til å gjelde flere typer produkter enn timeshare, og vil kunne ha økonomiske og administrative konsekvenser for næringslivet. Forpliktelsene følger av EØS-avtalen, og direktivet medfører at norske næringsdrivende som omfattes av direktivet, får samme regelverk å forholde seg til som næringsdrivende i andre EØS-land. Departementet har ikke kartlagt bransjen, men har noen indikasjoner på omfanget. Medlemskap i bytteorganisasjoner er viktig for mange timeshare-anlegg. Ved å se på antall medlemmer i de to store bytteorganisasjonene som har mesteparten av markedet vil man få en indikasjon på hvor mange anlegg som finnes i et land. De to store bytteorganisasjonene RCI og Interval har til sammen fire timeshare-anlegg i Norge som medlemmer. Etter det som ble opplyst fra Finanstilsynet er de ikke kjent med at norske eiendomsmeglingsforetak bistår ved omsetning eller leie av timeshare-andeler. Det er dermed få næringsdrivende som vil berøres av forslaget.

Forslagene vil styrke forbrukerrettighetene på flere punkter. Siden forbrukere i Norge hovedsa-

kelig er mottakere av markedsføring og inngår avtaler om kjøp av timehare og lignende under opphold i andre land, særlig Spania, Hellas og Portugal, vil gjennomføringen av direktivet og ikke minst tilsyn og håndheving i disse landene, ha stor praktisk betydning for norske forbrukere. Den norske reguleringen vil primært få betydning for forbrukere i Norge i den grad lovvalgsbestemmelser medfører at norsk rett skal legges til grunn, i en sak for norske domstoler eller for domstolene i et EØS-land. Det kan styrke forbrukernes tillit til bransjen at det i prinsippet skal være de samme forbrukerrettighetene på dette området innen EØS-området. Det vil også være slik at for forbrukere i Norge som ønsker informasjon om sine rettigheter ved kjøp i for eksempel Spania, vil informasjon om rettigheter etter direktivet gjennomført i norsk lov (som i prinsippet skal tilsvare spansk lov) være lettere tilgjengelig.

Forslagene retter seg hovedsakelig mot private rettssubjekter og antas ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for det offentlige.

19 Merknader til de enkelte bestemmelser

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser

Til § 1 Virkeområde

Første ledd angir lovens saklige virkeområde. For det første gjelder loven avtaler mellom næringsdrivende og forbrukere, som defineres i § 2 bokstav e og f. Avtaler mellom privatpersoner reguleres dermed ikke av loven.

Loven gjelder fire forskjellige avtale typer, som regnes opp i bokstav a til d. Dette omfatter avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte. Avtale typene er definert i § 2 bokstav a til d. I flere av de etterfølgende paragrafene er det vist til "avtaler som omfattes av denne lov", og det er da de ovennevnte fire avtale typene det vises til.

Loven er ment å uttømmende regulere de fire avtale typene innenfor direktivets virkeområde. Direktivet regulerer bare visse aspekter ved disse avtale typene. Der en er utenfor dette virkeområdet vil andre regler kunne komme i tillegg. Et eksempel på dette er avtalerett (om inngåelse og gyldighet av avtaler etc.). Videre vil de generelle markedsføringsreglene etter EU-direktivet om urimelig handelspraksis, som er inntatt i markedsføringsloven, gjelde i tillegg (jf. henvisningen til dette i direktivets fortale punkt 9).

Annet ledd gjelder lovens geografiske virkeområde. Departementet foreslår å videreføre gjeldene rett ved at loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen, men at språkkravene ikke gjelder på Svalbard. Departementet viser ellers til punkt 17 i de generelle merknadene.

Til § 2 Definisjoner

Bokstav a til h definerer sentrale begreper i loven, som tilsvarer direktivets. For å sikre en korrekt gjennomføring av direktivet, foreslår departementet å legge seg nært opp til ordlyden i direktivet for de fleste av definisjonene.

I *bokstav a* defineres *avtale om deltidsbruksrett*. "Deltidsbruksrett" dekker det engelske begrepet "timeshare" og tilsvarer ellers ordrett definisjonen i direktivet artikkel 2 nr. 1 bokstav a. Hva som omfattes er nærmere behandlet i punkt 4.2.

Bokstav b definerer *avtale om langtidsferieprodukt*. Ordlyden tilsvarer definisjonen i direktivet artikkel 2 nr. 1 bokstav b. Hva som omfattes er behandlet i punkt 4.3.

Bokstav c og d definerer *avtaler om henholdsvis videresalg og bytte*, se punkt 4.4 om innholdet i disse begrepene.

Bokstav e definerer begrepet *næringsdrivende*. Ordlyden tilsvarer direktivet artikkel 2 nr. 1 bokstav e, men er likevel forkortet ved å sløyfe "forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet". Departementet mener at "næringsvirksomhet" er dekkende for lovens formål, og at "forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet" er å betrakte som eksempler på næringsvirksomhet. Begrepet næringsvirksomhet er ment å tilsvare den vanlige forståelsen av begrepet etter juridisk teori og rettspraksis, samt annen forbrukerlovgivning. Sentralt er at formålet med virksomheten er å oppnå økonomisk fortjeneste. Videre stilles krav om at virksomheten er av en viss varighet og omfang.

Bokstav f definerer begrepet *forbruker*. Definisjonen er den samme som er brukt i norsk rett for øvrig. I forbindelse med vedtagelsen av forbrukerkjøpsloven, ble det innført et enhetlig forbrukerbegrep i flere lover, jf. Ot.prp. nr. 44 (2001-2002) punkt 3.3. Selv om ordlyden i den norske definisjonen avviker noe fra direktivet, legger departementet til grunn at innholdet er det samme.

Bokstav g definerer begrepet *tilknyttet avtale* og tilsvarer direktivets definisjon i artikkel 2 nr. 1 bokstav g.

Bokstav h inneholder en definisjon av begrepet *varig medium*, som tilsvarer direktivet artikkel 2 nr. 1 bokstav h. Begrepet omfatter tradisjonell skrift på papir, men også elektroniske media, forutsatt at vilkårene til uforanderlighet mv. er oppfylt. For eksempel kan informasjonen gjengis elektronisk på pdf-filer som kan lagres hos forbrukeren på minnepinner, harddisker etc. Begrepet antas å skulle forstås på tilsvarende måte som i andre direktiver og den vanlige forståelsen i norsk rett ellers, for eksempel i angrerettloven. I sistnevnte er det lagt til grunn at nettsider ikke oppfyller kravene til "varig medium", da informasjon

nen her kan forandres av den næringsdrivende fra dag til dag.

Til § 3 Lovens ufravikelighet

Bestemmelsen fastslår at loven ikke kan fravikes til skade for forbrukeren. Vilkår som gir forbrukeren dårligere vern kan dermed ikke gjøres gjeldende. Bestemmelsen tilsvarer tidspartloven § 3 og gjennomfører direktivet artikkel 12 nr. 1.

Til § 4 Lovvalg utenfor EØS

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 12 nr. 2 og beskytter forbrukeren mot visse lovvalgsklausuler. I hovedsak er dette en videreføring av tidspartloven § 5.

Dersom det i avtalen er tatt med vilkår om at tvister skal løses etter retten i et land utenfor EØS, må det foretas en konkret vurdering av om det er den norske loven eller retten i vedkommende land som gir forbrukeren best beskyttelse. Den norske loven skal legges til grunn i den grad dette gir forbrukeren bedre beskyttelse. Forutsetningen er at en av de berørte faste eiendommene ligger innenfor EØS, eller at den næringsdrivende utøver næringsvirksomhet i eller retter virksomheten mot et EØS-land.

Lovvalgs- eller vernetingsklausuler (hvor søksmål kan reises) som finnes urimelige overfor forbrukere, vil videre kunne forbys eller settes til side etter henholdsvis markedsføringsloven § 22 og avtaleloven § 36 jf. § 37.

Spørsmålene er behandlet i punkt 13 ovenfor.

Kapittel 2 Den næringsdrivendes opplysningsplikt

Til § 5 Opplysningsplikt før avtaleinngåelsen

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 4 og skal sørge for at forbrukeren får nødvendig og relevant informasjon før kjøpsbeslutningen.

Første og annet ledd gjennomfører direktivet artikkel 4 nr. 1, jf. vedleggene I-IV. Det stilles krav til at den næringsdrivende gir forhåndsinformasjon i form av standardopplysningsskjemaer, ett for hver av de fire avtaleytypene som er omfattet av direktivet. Opplysningene i skjemaenes del 1 og 2 må gis i form av selve skjemaene, ved at skjemaene fylles ut og gis til forbrukeren, mens opplysningene i del 3 kan gis i brosjyrer etc. hvis de ikke er innarbeidet i skjemaene. I sistnevnte tilfelle må det da opplyses om hvor tilleggsopplysningene kan innhentes.

I § 5 første ledd bokstav a til k har departementet gjengitt rammene for opplysningsplikten, dvs. hovedinnholdet i skjemaene. De ulike opplysnings-skjemaene som skal brukes vil bli fastsatt ved forskrift med hjemmel i annet ledd.

Siden direktivet bygger på totalharmonisering, må skjemaene brukes som de er og kan ikke endres, og opplysningsplikten er uttømmende angitt. Dette er likevel ikke til hinder for at den næringsdrivende frivillig kan gi andre opplysninger i tillegg utenom skjemaene, selv om loven ikke krever det.

Informasjonen skal gis i "god tid" før avtalens inngåelse. En avtaleinngåelsesprosess kan forløpe på forskjellige måter, og det kan være glidende overganger mellom markedsføring, tilbud, forhandlinger og bindende aksept. Departementet vil anta at opplysningene må gis senest når den næringsdrivende inngir et bindende tilbud. Begrepet "god tid" bør ellers tolkes i lys av formålet med bestemmelsen, dvs. at forbrukeren i god tid før avtaleinngåelse får nødvendig og relevant informasjon slik at han eller hun kan ta en veloverveid kjøpsbeslutning.

Tredje ledd gjennomfører artikkel 4 nr. 2 og angir at opplysningene skal gis kostnadsfritt og på papir eller annet varig medium som definert i § 2 bokstav h.

Fjerde ledd gjennomfører artikkel 4 nr. 3 og gjelder språket opplysningene skal gis på. Forbrukeren kan velge mellom språket i bostedslandet eller der vedkommende er statsborger, forutsatt at dette er et offisielt EØS-språk. Med "offisielt språk etter EØS-avtalen" menes de offisielle EU-språkene (for tiden 23 språk) samt islandsk og norsk, jf. punkt 6.3 ovenfor.

Opplysningsplikt før avtaleinngåelse er behandlet i de alminnelige merknadene punkt 6 ovenfor.

Til § 6 Markedsføring

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 3. I fortalen punkt 9 vises det til at direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis forbyr villedende, aggressiv og annen urimelig handelspraksis overfor forbrukere. Videre står det at "*I betraktning av produktenes art og handelspraksisen i forbindelse med deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videre-salg og bytte bør det vedtas mer detaljerte særlige bestemmelser om opplysningskrav og salgsarrangementer...*". Direktivet om urimelig handelspraksis er gjennomført i markedsføringsloven, og disse generelle markedsføringsreglene kommer i til-

legg til artikkel 3 om markedsføring av deltidsbruksrett mv.

Første ledd gjelder markedsføring i form av reklame som spres i ulike media, herunder annonser, superboards, TV-reklame, direktoreklame i posten etc. I slike tilfeller er den næringsdrivende forpliktet til å opplyse om muligheten til å få forhåndsinformasjonen etter § 5 og hvor den kan fås. Bestemmelsen tilsvarer direktivet artikkel 3 nr. 1.

Annet ledd gjelder markedsføring på salgsarrangementer etc. der den næringsdrivende (eller dennes representant) og forbrukere er personlig til stede. Det kan være tale om salg utenfor fast utsalgssted i angrerettlovens forstand, for eksempel salg på messer, hoteller etc. Siden det nye timeshare-direktivet inneholder særlige bestemmelser om opplysningsplikt og angrerett, vil salgsarrangementer for timeshare etc. unntas fra angrerettlovens virkeområde (som i dag), jf. lovforslaget her § 17 nr. 2.

Etter direktivet artikkel 3 nr. 2 skal den næringsdrivende tydelig angi arrangementets kommersielle art i invitasjonen. Det følger allerede av markedsføringsloven § 3 første ledd at all markedsføring tydelig skal fremstå som sådan. Selv om direktivets krav på dette punkt kan anses å være oppfylt i og med den generelle regelen i markedsføringsloven, foreslår departementet å ta den med i lovteksten her for klarhets skyld, jf. punkt 7.2 i de generelle merknadene. Videre skal den lovpålagte forhåndsinformasjonen etter § 5 være tilgjengelig for forbrukeren til enhver tid under arrangementet, jf. direktivet artikkel 3 nr. 3.

Tredje ledd forbyr å markedsføre deltidsbruksrett eller langtidsferieprodukter som en investering. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 3 nr. 4. Direktivet går ikke nærmere inn på hvordan bestemmelsen skal forstås, men bakgrunnen er formodentlig at man innen EU har erfart mye villledende markedsføring på dette punkt. Departementet legger likevel til grunn at direktivet tar sikte på å ramme markedsføring som "økonomisk" investering, ikke som en investering i ens "velbefinnende" eller lignende ikke-økonomiske interesser. I lovteksten brukes imidlertid begrepet "investering", siden begrepet "økonomisk investering" har en spesifikk betydning som er definert i EØS-retten. Også markedsføring som gir inntrykk av at det er en økonomisk investering slik man vanligvis oppfatter begrepet, uten at det nødvendigvis siktes til den eksakte juridiske definisjonen av "økonomisk investering" i EØS-rettens forstand, er forbudt.

Kapittel 3 Avtalens form og innhold

Til § 7 Formkrav og språk

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 nr. 1 og 5.

Etter *første ledd* skal avtalen utformes skriftlig på papir eller et annet varig medium og undertegnes av begge parter. "Varig medium" er definert i § 2 bokstav h og åpner for at avtalen kan opprettes elektronisk. Avtalen kan også "underskrives" av partene ved hjelp av elektronisk signatur, jf. lov nr. 81/2001 om elektronisk signatur (esignaturloven) § 6.

Annet ledd stiller krav til språket avtalen skal utformes på. Som for forhåndsopplysningene etter § 5 fjerde ledd, kan forbrukeren velge mellom språket i landet der vedkommende er bosatt eller er statsborger, forutsatt at dette er et offisielt EØS-språk. Dersom en avtale om deltidsbruksrett gjelder en bestemt eiendom i en annen EØS-stat, skal den næringsdrivende i tillegg utlevere en autorisert oversettelse av avtalen til et offisielt EØS-språk i dette landet. Sistnevnte regel er ikke obligatorisk etter direktivet, men en mulighet etter direktivet artikkel 5 nr. 1 bokstav b. Dette følger også av den gjeldende tidspartloven § 9 annet ledd.

Tredje ledd angir at forbrukeren skal få en kopi av avtalen når den inngås. Tidspunktet når forbrukeren mottar avtalen er et viktig element i beregningen av angrefristen etter § 12 (både fristens utgangspunkt og siste utløpsfrist).

Fjerde ledd angir at avtale som ikke er opprettet i samsvar med formkravene i første og annet ledd, ikke er bindende for forbrukeren. Dette er en videreføring av gjeldende rett, jf. tidspartloven § 9 fjerde ledd. Selv om bestemmelsen ikke følger direkte av direktivet, vil den etter departementets syn være en passende sanksjon etter artikkel 15. Departementet viser også til at direktivet ikke berører "alminnelige avtalerettslige skritt", se artikkel 1 nr. 2 bokstav a.

Til § 8 Avtalens innhold

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 5 nr. 2, 3 og 4.

Første ledd angir at forhåndsopplysningene etter § 5 skal tas inn i avtalen og regnes som en del av denne. Avtalevilkårene kan bare endres på visse vilkår som nærmere angis. Bestemmelsen tilsvarer det tidligere direktivet artikkel 3 nr. 2, som er gjennomført i tidspartloven § 10 annet ledd. Bestemmelsen medfører at den næringsdrivende i stor grad er bundet av opplysningene som gis før avtalen inngås, herunder i markedsførin-

gen. Næringsdrivende skal ikke gjennom å ta inn mer eller mindre vanskelig tilgjengelige bestemmelser i avtalen uten videre kunne ta tilbake det som er lovet før avtalen inngås.

Annet ledd tilsvarende direktivet artikkel 5 nr. 3 og bestemmer at avtalen også skal inneholde partenes navn, adresse, underskrift, dato og sted for avtalens inngåelse.

Tredje ledd foreskriver at vilkårene om angreppet, angrefristen og forbudet mot forskuddsbetaling skal underskrives separat. Dermed skal det settes et særskilt fokus på disse kjerne rettighetene etter direktivet og loven. Dette er for øvrig opplysninger den næringsdrivende er forpliktet til å opplyse om før avtaleinngåelsen etter § 5 første ledd bokstav g og i.

Etter *fjerde ledd* skal avtalen inneholde et særskilt standard skjema om angrerett, som fastsettes ved forskrift. Dette er standard skjemaet i direktivets vedlegg V.

Ellers viser departementet til de alminnelige merknadene i punkt 8 ovenfor.

Kapittel 4 Betaling og sikkerhetsstillelse mv.

Til § 9 Forbud mot forskuddsbetaling

Første ledd gjennomfører direktivet artikkel 9. *Første ledd første punktum* gjennomfører artikkel 9 nr. 1 og gjelder avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter og bytte. Bestemmelsen forbyr enhver forskuddsbetaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av et beløp på konto, uttrykkelig anerkjennelse av gjeld eller annet vederlag før angrefristen har løpt ut.

Første ledd annet punktum gjennomfører artikkel 9 nr. 2 og gjelder videresalg avtaler. Bestemmelsen forbyr de samme typene forhåndsbetaling som for avtaler om deltidsbruksrett mv. Dette gjelder frem til salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg opphører på annen måte. Dersom det lykkes å få solgt tidsparten, vil videresalg avtalen avsluttes og den næringsdrivende får vederlaget som er avtalt, for eksempel provisjon av salgssummen og et vederlag som dekker utarbeidelse av salgsprospekt eller lignende. I andre tilfeller vil avtaleforholdet mellom forbrukeren og den næringsdrivende opphøre uten at tidsparten er solgt. Det kan for eksempel være tilfelle der forbrukeren ser at det ikke er mulig å oppnå ønsket pris og trekker tidsparten fra markedet eller at han eller hun ønsker å bytte til en annen videresalgsagent. Forbrukeren kan likevel ha pådratt seg forpliktelser i henhold til videresalg avtalen. Både adgangen til å si opp en avtale og partenes rettigheter og plikter i den forbindelse vil normalt

framgå av videresalg avtalen. I slike tilfeller kan det være at forbrukeren ikke skal betale provisjon av salgssummen, men dekke videresalgsagentens kostnader til prospekt, markedsføring og lignende. Forbrukeren må da betale slike utgifter, til tross for at tidsparten ikke er solgt.

Annet ledd er en videreføring av tidspartloven § 11 annet ledd jf. § 13 annet ledd og innebærer at den næringsdrivende ikke kan kreve eller motta betaling fra forbrukeren før sikkerhet er stilt for timeshare-anlegg under oppføring, jf. § 10.

Tredje ledd innebærer at forbrukeren kan kreve eventuelle beløp som er betalt i strid med bestemmelsen tilbake med tillegg av forsinkelsesrente, jf. punkt 9.3.

Departementet viser ellers til de alminnelige merknadene i punkt 10.

Til § 10 Sikkerhetsstillelse ved deltidsbruksrettanlegg under oppføring

Første og annet ledd er en videreføring av tidspartloven § 13 annet og tredje ledd. Departementet viser ellers til de alminnelige merknadene punkt 10.

Til § 11 Betalingsplan og oppsigelse av avtaler om langtidsferieprodukter

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 10. Bl.a. er det krav om en betalingsplan, at betalingene skal deles inn i like store årlige avdrag og at den næringsdrivende skal sende betalingsvarsel minst 14 dager før hvert årlige forfall. Fra og med det andre årlige betalingsvarselet, kan forbrukeren trekke seg fra avtalen med 14 dagers varsel. Departementet viser til de alminnelige merknadene punkt 11.

Kapittel 5 Angrerett og oppheving av tilknyttede avtaler

Til § 12 Rett til å gå fra avtalen (angrerett)

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 6. Angreretten gjelder for alle avtaletypene som er omfattet av loven, dvs. avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte.

Første ledd angir at angreretten er ubetinget, dvs. at forbrukeren ikke trenger å oppgi noen grunn for å gå fra avtalen. Bruk av angreretten skal også være kostnadsfri for forbrukeren, dvs. at den næringsdrivende ikke kan kreve noen form for "avbestillingsgebyr", erstatning eller liknende dersom forbrukeren går fra avtalen, jf. § 14 første ledd.

Angrefristen er i utgangspunktet 14 kalenderdager dersom den næringsdrivende oppfyller sin opplysningsplikt etter loven. Fristen beregnes enten fra dagen avtalen inngås, eller dagen der forbrukeren mottar kopi av avtalen (jf. § 7 tredje ledd) om dette skjer etter avtaleinngåelsen.

Annet ledd regulerer tilfeller hvor den næringsdrivende ikke oppfyller opplysningsplikten innen tidspunktet som følger av første ledd. Fristen begynner da å løpe først når forbrukeren mottar disse opplysningene.

Tredje ledd inneholder avskjæringsregler som sier når angrefristen uansett løper ut. Det settes dermed en stopp for angreretten på et visst tidspunkt, selv om 14-dagersfristen ikke har begynt å løpe. Ellers ville forbrukeren hatt angrerett i all fremtid, nettopp på grunn av at fristen ikke har begynt å løpe. Dersom det er opplysningene som skal gis før avtaleinngåelsen og som følger av standardopplysningsskjemaene som mangler, løper fristen ut etter tre måneder og 14 dager etter avtaleinngåelsen, alternativt forbrukeren mottar avtalen. Hvis det er standard angreskjema som mangler, løper fristen ut etter ett år og 14 dager. I standard angreskjema, jf. direktivets vedlegg V, er disse reglene gjengitt.

Fjerde ledd gjennomfører direktivet artikkel 6 nr. 5 og er en særregel for bytteavtaler. Hvis en bytteavtale inngås sammen med en avtale om deltidsbruksrett, gjelder deltidsbruksrettens angrefrist for begge avtalene.

Til § 13 Melding om bruk av angreretten

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 7. For å utøve angreretten må forbrukeren etter *første ledd* gi beskjed til den næringsdrivende om dette innen fristen, enten på papir eller et annet varig medium. Det vises til merknadene til definisjonen i § 2 bokstav h om forståelsen av "varig medium". Kravet til "skriftlighet" sikrer bevis dersom det skulle oppstå tvist om angreretten. Forbrukeren kan, men må ikke, bruke det standardiserte angreskjemaet etter § 8 fjerde ledd, som fastsettes ved forskrift.

Annet ledd presiserer at fristen anses overholdt dersom meldingen er sendt innen fristens utløp. I tilsvarende bestemmelse i tidspartloven § 15 står det videre at "...og på en måte som forsvarlig er etter forholdene. Dette gjelder selv om meldingen blir forsinket eller på annen måte ikke kommer riktig frem." De samme formuleringene som siteres her følger også av angrerettloven § 13 tredje ledd. Tilsvarende bestemmelser som legger risikoen på mottaker finnes i forbrukerkjøps-

loven § 4, håndverkertjenesteloven § 4 og avhendingslova § 2-8. Departementet legger til grunn at bestemmelsen i lovforslaget her skal forstås på samme måte som for disse bestemmelsene.

Det presiseres videre at dersom fristen ender på lørdag, helligdag eller høytidsdag, forlenges fristen til førstkommende virkedag. Innen EU følger dette prinsippet av rådsforordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71, som det vises til i direktivets fortale punkt 9. Videre følger prinsippet av tidspartloven § 15 tredje ledd og angrerettloven § 13 annet ledd, med litt forskjellige ordlyder. Departementet legger likevel til grunn at ordlyden i forslaget her skal forstås på samme måte. Det vises til lov 1947 nr. 1 om 1. og 17. mai som høgtidsdager og lov 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred om begrepene "høytidsdag" og "helligdag".

Til § 14 Virkninger av bruk av angreretten

Første ledd gjennomfører direktivet artikkel 8.

Annet ledd er en videreføring av tidspartloven § 16 femte ledd og innebærer at den næringsdrivende skal betale forsinkelsesrente på eventuelle beløp som tilbakeføres forbrukeren i tilfeller der angrefristen forlenges som følge av den næringsdrivendes forsømmelse. Bestemmelsen er bare aktuell der det er mottatt betaling før utløpet av angrefristen, for eksempel fordi partene har antatt at avtalen var fullstendig. Det vises til merknadene i punkt 9.3.

Angreretten er ellers behandlet i de alminnelige merknadene i punkt 9.

Til § 15 Oppheving av tilnyttede avtaler

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 11. Departementet viser til de alminnelige merknadene punkt 12.

Kapittel 6 Ikraftsetting, oppheving av tidligere lov og endringer i andre lover

Til § 16 Ikraftsetting og oppheving av tidligere lov

Det er for tidlig å si når loven settes i kraft etter *første ledd*. Fra samme tidspunkt som loven settes i kraft, oppheves den gjeldende tidspartloven, jf. *annet ledd*.

Til § 17 Endringer i andre lover

I eiendomsmeglingsloven og angrerettloven er det vist til tidspartloven. Som en følge av at tids-

partloven erstattes med ny lov, må disse henvisningene oppdateres.

Endringen i markedsføringsloven er en gjennomføring av EØS-forpliktelser som følge av at direktiv 2009/22/EF om nedlegging av forbud med hensyn til vern av forbrukernes interesser ble innlemmet i EØS-avtalen ved avgjørelse nr. 35/2010 av 12. mars 2010. Direktivet er en konsolidert utgave av direktiv 98/27/EF, og lovendringen er kun av formell art ved at direktiv 2009/22/EF erstatter direktiv 98/27/EF. Det materielle innholdet i direktivet er gjennomført i markedsføringsloven §§ 45 og 46 samt i forskrift av 20.

desember 2001 nr. 1586 om forbrukernes kollektive interesser, som er hjemlet i markedsføringsloven § 44 fjerde ledd.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Loven gjelder avtaler som inngås mellom næringsdrivende og forbrukere om:

- a) deltidsbruksrett,
- b) langtidsferieprodukter,
- c) videresalg av deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter,
- d) bytte av deltidsbruksrett.

Loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen. Kongen kan likevel bestemme at hele eller deler av loven ikke skal gjelde, og gi særlige regler av hensyn til de stedlige forhold. § 5 fjerde ledd og § 7 annet ledd gjelder ikke på Svalbard.

§ 2 Definisjoner

I denne lov menes med:

- a) *avtale om deltidsbruksrett*: en avtale med mer enn ett års varighet som gir en forbruker, mot et vederlag, rett til å benytte én eller flere innkvarteringer i flere enn én bruksperiode,
- b) *avtale om langtidsferieprodukt*: en avtale med mer enn ett års varighet som gir en forbruker, mot et vederlag, hovedsakelig retten til å få rabatter eller andre fordeler i forbindelse med innkvartering, alene eller sammen med reise eller andre tjenester,
- c) *avtale om videresalg*: en avtale der en næringsdrivende mot et vederlag bistår en forbruker med å selge eller kjøpe en deltidsbruksrett eller et langtidsferieprodukt,
- d) *bytteavtale*: en avtale der en forbruker mot et vederlag blir med i en bytteordning som gir forbrukeren tilgang til innkvartering eller andre tjenester i bytte mot at andre personer midlertidig får dra nytte av de rettigheter forbrukerens deltidsbruksrett gir,
- e) *næringsdrivende*: enhver fysisk eller juridisk person som utøver næringsvirksomhet, og enhver som handler i vedkommendes navn eller på vedkommendes vegne,
- f) *forbruker*: en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet,

g) *tilknyttet avtale*: en avtale der forbrukeren mottar tjenester som er knyttet til en avtale om deltidsbruksrett eller til en avtale om et langtidsferieprodukt, og som ytes av den næringsdrivende eller en tredjemann på grunnlag av en overenskomst med den næringsdrivende,

h) *varig medium*: enhver innretning som gjør forbrukeren eller den næringsdrivende i stand til å lagre opplysninger som er rettet til denne personlig og på en slik måte at dette i framtiden vil være tilgjengelig i et tidsrom som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og som tillater uendret gjengiving av de lagrede opplysningene.

§ 3 Lovens ufravikelighet

Loven kan ikke fravikes til skade for forbrukeren.

§ 4 Lovvalg utenfor EØS

Dersom lovgivning i et land utenfor EØS får anvendelse på avtalen, kan ikke forbrukeren fratas vernet etter loven her hvis:

- a) en av de berørte faste eiendommer befinner seg på territoriet til en EØS-stat, eller
- b) den næringsdrivende i forbindelse med en avtale som ikke direkte er knyttet til fast eiendom, utøver næringsvirksomhet i eller retter sin virksomhet mot en EØS-stat.

Kapittel 2 Den næringsdrivendes opplysningsplikt

§ 5 Opplysningsplikt før avtaleinngåelsen

I god tid før det blir inngått en avtale som omfattes av denne lov, skal den næringsdrivende gi forbrukeren nøyaktige og tilstrekkelige opplysninger om:

- a) den næringsdrivende som skal være part i avtalen,
- b) rettighetenes art og innhold etter avtalen,
- c) tidsrommet avtalen gjelder og vilkårene for oppheving av avtalen,
- d) beskrivelse av eiendommen etc. som avtalen gjelder,
- e) prisen, tilleggskostnader og andre utgifter,
- f) tjenestene som omfattes av avtalen,

- g) angreretten og angrefristens lengde etter § 12,
- h) betalingsplan og oppsigelse etter § 11,
- i) forbudet mot forskuddsbetaling etter § 9,
- j) mulighetene for å delta i en bytteordning,
- k) adgangen til utenrettslig tvisteløsning.

Departementet gir ved forskrift utfyllende bestemmelser om hvordan opplysningsplikten skal oppfylles, herunder at det skal brukes bestemte standardopplysnings skjemaer.

Den næringsdrivende skal kostnadsfritt gi opplysningene skriftlig på papir eller et annet varig medium som er lett tilgjengelig for forbrukeren.

Opplysningene skal gis på et offisielt språk i staten der forbrukeren har sitt bosted eller er statsborger. Dersom flere språk er aktuelle, kan forbrukeren velge språk, forutsatt at dette språket er et offisielt språk etter EØS-avtalen.

§ 6 Markedsføring

Ved markedsføring av produkter som omfattes av denne lov, skal den næringsdrivende opplyse om muligheten til å få opplysninger som nevnt i § 5 første, jf. annet ledd, og hvor opplysningene kan fås.

Når avtaler som omfattes av denne lov tilbys en forbruker personlig på markedsførings- eller salgsarrangement, skal den næringsdrivende tydelig angi i invitasjonen arrangementets kommersielle formål og art. Opplysninger som nevnt i § 5 første jf. annet ledd skal til enhver tid under arrangementet være tilgjengelige for forbrukeren.

Det er forbudt å markedsføre deltidsbruksrett eller langtidsferieprodukter som en investering.

Kapittel 3 Avtalens form og innhold

§ 7 Formkrav og språk

Avtaler som omfattes av denne lov, skal utformes skriftlig på papir eller på et annet varig medium og underskrives av begge parter.

Avtalen skal utformes på et offisielt språk i staten der forbrukeren har sitt bosted eller er statsborger. Dersom flere språk er aktuelle, kan forbrukeren velge språk, forutsatt at dette språket er et offisielt språk etter EØS-avtalen. Ved avtale om deltidsbruksrett som gjelder en bestemt eiendom som befinner seg i en annen EØS-stat enn der hvor forbrukeren har sitt bosted eller er statsborger, skal den næringsdrivende i tillegg utlevere en autorisert oversettelse av avtalen til et etter EØS-avtalen offisielt språk i dette landet.

Forbrukeren skal få kopi av avtalen når den inngås.

Avtale som ikke er opprettet i samsvar med første og annet ledd, er ikke bindende for forbrukeren.

§ 8 Avtalens innhold

Avtaler som omfattes av loven her skal inneholde opplysninger som nevnt i § 5 første, jf. annet ledd. Opplysningene skal regnes som en del av avtalen og kan ikke endres uten uttrykkelig avtale, med mindre endringene er en følge av uvanlige eller uforutsigbare omstendigheter utenfor den næringsdrivendes kontroll og der følgene ikke kunne vært unngått selv om det ble utvist tilbørlig aktsomhet. Endringene skal uttrykkelig fremgå av avtalen og meddeles forbrukeren skriftlig eller på et annet varig medium før avtalen inngås.

Avtalen skal også inneholde partenes navn, adresse og underskrift, samt dato og sted for avtalens inngåelse.

Avtalebestemmelser om angreretten, angrefristens lengde og forbudet mot forskuddsbetaling etter § 5 første ledd bokstav g og i skal forbrukeren underskrive særskilt.

Avtalen skal inneholde et særskilt standardskjema om angrerett, som fastsettes av departementet ved forskrift.

Kapittel 4 Betaling og sikkerhetsstillelse mv.

§ 9 Forbud mot forskuddsbetaling

Ved avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter og bytte kan den næringsdrivende ikke kreve eller motta forskuddsbetaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av beløp på konto, uttrykkelig anerkjennelse av gjeld eller andre vederlag til den næringsdrivende eller en tredjeperson før angrefristen etter § 12 er løpt ut. Ved avtaler om videresalg gjelder et tilsvarende forbud før salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg opphører på annen måte.

Dersom en avtale om deltidsbruksrett gjelder eiendom under oppføring, kan den næringsdrivende ikke kreve eller motta noen form for betaling fra forbrukeren før sikkerhet er stilt etter § 10.

Dersom den næringsdrivende har mottatt vederlag i strid med bestemmelsen her, kan forbrukeren kreve beløpet tilbake med tillegg av forsinkelsesrente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om forsinket betaling m.m. fra den dagen betalingen ble mottatt.

§ 10 Sikkerhetsstillelse ved deltidsbruksrettanlegg under oppføring

Dersom en avtale om deltidsbruksrett gjelder eiendom under oppføring, skal den næringsdrivende stille betryggende sikkerhet for forbrukerens økonomiske krav som følge av at avtalen heves på grunn av at boligen eller nødvendige fellestjenester forbrukeren skal ha tilgang til, ikke blir ferdigstilt til avtalt tid.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om sikkerheten som skal stilles.

§ 11 Betalingsplan og oppsigelse av avtaler om langtidsferieprodukter

For avtaler om langtidsferieprodukter skal betalingen skje etter en betalingsplan. Den næringsdrivende kan ikke kreve eller motta betaling utover det som følger av betalingsplanen. Betalingene, herunder eventuell medlemsavgift, skal deles inn i like store årlige avdrag. Den næringsdrivende skal sende skriftlig betalingsvarsel på papir eller et annet varig medium minst 14 dager før hver forfallsdato.

Fra og med betalingen av det andre avdraget kan forbrukeren trekke seg fra avtalen om langtidsferieprodukt dersom forbrukeren gir melding til den næringsdrivende om dette innen 14 dager etter mottak av betalingsvarselet for hvert avdrag. Den næringsdrivende kan ikke kreve noen form for vederlag eller erstatning som en følge av at forbrukeren sier opp avtalen etter denne bestemmelsen.

Kapittel 5 Angrerett og oppheving av tilknyttede avtaler

§ 12 Rett til å gå fra avtalen (angrerett)

Forbrukeren kan gå fra avtaler som omfattes av loven her uten å oppgi grunn innen 14 dager etter avtalens inngåelse, eller den dagen forbrukeren mottar avtalen dersom denne mottas senere enn ved avtalens inngåelse.

Fristen på 14 dager begynner likevel ikke å løpe før forbrukeren mottar alle opplysningene som nevnt i § 5 første ledd, jf. annet ledd, og standard angreskjema etter § 8 fjerde ledd.

Dersom opplysningene som nevnt i § 5 første ledd, jf. annet ledd, ikke er gitt til forbrukeren, løper angrefristen ut tre måneder og 14 dager etter tidspunktet som følger av første ledd. Dersom standard angreskjema etter § 8 fjerde ledd ikke er gitt til forbrukeren eller ikke er utfyllt, løper fristen ut etter ett år og 14 dager etter tidspunktet som følger av første ledd.

Dersom forbrukeren tilbys en avtale om bytte sammen med og samtidig som en avtale om deltidsbruksrett, skal angrefristen for begge avtalene beregnes som for avtalen om deltidsbruksrett.

§ 13 Melding om bruk av angreretten

Hvis forbrukeren vil gjøre angreretten etter § 12 gjeldende, skal det gis melding til den næringsdrivende om dette på papir eller et annet varig medium innen utløpet av fristen. Forbrukeren kan bruke standard angreskjema som den næringsdrivende har gitt etter § 8 fjerde ledd.

Fristen anses overholdt dersom meldingen er sendt innen fristens utløp. Ender fristen på en lørdag, helligdag eller høytidsdag, forlenges fristen til førstkommende virkedag.

§ 14 Virkninger av bruk av angreretten

Når forbrukeren benytter seg av angreretten, faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort. Den næringsdrivende kan ikke kreve noen form for vederlag eller erstatning fra forbrukeren, herunder vederlag for tjenester som er levert.

Dersom avtalen fragås etter § 12 tredje ledd og det er mottatt vederlag som skal betales tilbake, kan forbrukeren kreve forsinkelsesrente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om forsinket betaling m.m. fra den dagen betalingen ble mottatt.

§ 15 Oppheving av tilknyttede avtaler

Når forbrukeren går fra en avtale om deltidsbruksrett eller langtidsferieprodukt, skal eventuelle tilknyttede bytteavtaler eller andre tilknyttede avtaler oppheves automatisk og kostnadsfritt for forbrukeren.

Avtaler om kreditt som innvilges forbrukeren av den næringsdrivende eller av en tredjepart etter avtale med den næringsdrivende og som helt eller delvis er knyttet til vederlag for en avtale som er omfattet av loven her, skal oppheves automatisk og kostnadsfritt for forbrukeren ved bruk av angreretten etter § 12 eller oppsigelsesretten eller § 11 annet ledd. Er kredittavtalen helt eller delvis oppfylt fra noen av partene, skal det mottatte tilbakeføres. Den næringsdrivende skal gi melding til eventuell tredjepart umiddelbart etter at melding om fragåelse av avtalen er mottatt.

Kapittel 6 Ikraftsetting, oppheving av tidligere lov og endringer i andre lover**§ 16 Ikraftsetting og oppheving av tidligere lov**

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Fra samme tidspunkt oppheves lov 13. juni 1997 nr. 37 om salg av tidsparter i fritidsbolig.

§ 17 Endringer i andre lover

Fra den tid loven settes i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling skal § 1-2 annet ledd nr. 5 og tredje og fjerde ledd lyde:

5. omsetning av *deltidsbruksrett som gjelder fast eiendom og faller inn under lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.*

(3) Som mellommann etter annet ledd nr. 2 regnes enhver som driver inn- og utleievirksomhet med det formål å formidle feste- eller leiekontrakt til fast eiendom.

(4) Som eiendomsmegling regnes ikke formidling av avtale om utleie av hytte eller privat-

bolig eller rom i slike til fritidsformål, samt formidling av rom i hoteller, herberger mv. for overnatting eller opphold. Unntaket omfatter ikke *deltidsbruksrett som gjelder fast eiendom og faller inn under lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.*

2. I lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted skal § 2 bokstav e lyde:

e) avtaler som omfattes av *lov om avtaler om deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter mv.*, og henvendelser med sikte på inngåelse av slike avtaler

3. I lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. skal § 44 annet ledd første punktum lyde:

§§ 45 og 46 får anvendelse på handlinger som strider mot bestemmelser som gjennomfører EØS-lovgivningen som er tatt inn i vedlegg 1 til europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/22/EF om nedlegging av forbud med hensyn til vern av forbrukernes interesser.

Vedlegg 1**Europaparlaments- og rådsdirektiv (EF) nr. 2008/122
av 14. januar 2009 om forbrukervern med hensyn til
visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett,
langtidsferieprodukter, videresalg og bytte**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse
av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 95,
under henvisning til forslag fra Kommisjonen,
under henvisning til uttalelse fra Den euro-
peiske økonomiske og sosiale komité¹,
etter framgangsmåten fastsatt i traktatens
artikkel 251² og
ut fra følgende betraktninger:

- 1) Etter at europaparlaments- og rådsdirektiv
94/47/EF av 26. oktober 1994 om beskyt-
telse av kjøperne med hensyn til visse aspek-
ter ved avtaler om deltidsbruksrett til fast
eiendom (timeshare-avtaler)³ ble vedtatt, har
deltidsbruksrett utviklet seg, og nye lig-
nende ferieprodukter har dukket opp på mar-
kedet. Disse nye ferieproduktene og visse
transaksjoner knyttet til deltidsbruksrett, for
eksempel avtaler om videresalg og bytte, er
ikke omfattet av direktiv 94/47/EF. Anven-
delsen av direktiv 94/47/EF har dessuten
vist at noen spørsmål som allerede omfattes
av direktivet, bør ajourføres eller klargjøres
for å unngå at det utvikles produkter som har
til formål å omgå dette direktiv.
- 2) De eksisterende hullene i lovgivningen gir
opphav til merkbar konkurransevridding og
skaper alvorlige problemer for forbrukerne,
noe som hindrer at det indre marked virker
tilfredsstillende. Direktiv 94/47/EF bør der-
for erstattes av et nytt, ajourført direktiv.
Ettersom turisme spiller en stadig viktigere
rolle for økonomien i medlemsstatene, bør
det vedtas visse felles regler for å oppmuntre

til større vekst og produktivitet innenfor del-
tidsbruksrett og langtidsferieprodukter.

- 3) For å styrke rettssikkerheten og for at for-
brukere og virksomheter skal ha fullt utbytte
av fordelene ved det indre marked, bør med-
lemsstatenes gjeldende lovgivning tilnærmes
ytterligere. Visse aspekter ved markedsfø-
ring, salg og videresalg av deltidsbruksrett
og langtidsferieprodukter, samt bytte av ret-
tigheter i forbindelse med avtaler om deltids-
bruksrett, bør derfor harmoniseres fullt ut.
Det bør derfor ikke være tillatt for medlems-
statene å beholde eller innføre i sin nasjonale
lovgivning bestemmelser som avviker fra
dem som fastsettes i dette direktiv. Der det
ikke foreligger slike harmoniserte bestem-
melser, bør medlemsstatene stå fritt til å
beholde eller innføre nasjonal lovgivning i
samsvar med fellesskapsretten. Medlemssta-
tene bør derfor, for eksempel, kunne
beholde eller innføre bestemmelser om virk-
ningene av at en forbruker utøver angreret-
ten i rettslige forhold som ikke omfattes av
dette direktivs virkeområde, eller bestem-
melser om at det ikke kan inngås avtaler
mellom en forbruker og en næringsdrivende
om en deltidsbruksrett eller et langtidsferie-
produkt, og at det heller ikke foretas en beta-
ling mellom disse personene, med mindre
forbrukeren har underskrevet en kredittav-
tale som skal finansiere kjøpet av disse tje-
nestene.
- 4) Dette direktiv bør imidlertid ikke berøre
medlemsstatenes anvendelse av bestemmel-
sene i dette direktiv i samsvar med felles-
skapsretten på områder som ikke omfattes
av direktivets virkeområde. Medlemsstatene
kan derfor beholde eller innføre nasjonal lov-
givning som tilsvarer bestemmelsene eller
visse bestemmelser i dette direktiv om trans-

¹ EUT C 44 av 16.2.2008, s. 27.

² Europaparlamentsuttalelse av 22. oktober 2008 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 18. desember 2008.

³ EFT L 280 av 29.10.1994, s. 83.

aksjoner som ikke omfattes av dette direktivs virkeområde.

- 5) De forskjellige avtalene som omfattes av dette direktiv, bør defineres klart, for å unngå at bestemmelsene i direktivet omgås.
- 6) I dette direktiv bør avtaler om deltidsbruksrett ikke omfatte flere bestillinger av innkvartering, herunder hotellrom, ettersom flere bestillinger ikke innebærer rettigheter eller plikter utover de som gjelder ved enkeltbestillinger. Avtaler om deltidsbruksrett bør heller ikke omfatte vanlige leiekontrakter, ettersom sistnevnte gjelder bare en sammenhengende bruksperiode og ikke flere perioder.
- 7) I dette direktiv bør avtaler om langtidsferieprodukter ikke omfatte vanlige lojalitetsordninger som gir rabatt på framtidige opphold på hoteller i en hotellkjede, ettersom medlemskap i ordningen ikke oppnås mot vederlag, eller det vederlag forbrukeren betaler ikke hovedsakelig er for å oppnå rabatter eller andre fordeler i forbindelse med innkvartering.
- 8) Dette direktiv bør ikke berøre bestemmelsene i rådsdirektiv 90/314/EØF av 13. juni 1990 om pakkereiser, herunder pakkeferier og pakketurer⁴.
- 9) I europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF av 11. mai 2005 om foretaks urimelige handelspraksis overfor forbrukere i det indre marked («direktivet om urimelig handelspraksis»)⁵ forbys foretak å bruke villedende, aggressiv og annen urimelig handelspraksis overfor forbrukere. I betraktning av produktens art og handelspraksisen i forbindelse med deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte bør det vedtas mer detaljerte og særlige bestemmelser om opplysningskrav og salgsarrangementer. Forbrukerne bør gjøres oppmerksomme på det kommersielle formålet med invitasjoner til salgsarrangementer. Bestemmelsene om opplysninger før avtalen inngås og om selve avtalen bør klargjøres og ajourføres. For at forbrukerne skal få muligheten til å gjøre seg kjent med opplysningene før avtalen inngås, bør de foreligge på en slik måte at de er lett tilgjengelige for forbrukerne på det tidspunktet.
- 10) Forbrukerne bør ha rett til å velge å motta opplysningene før avtalen inngås og selve

avtalen på et språk etter deres valg og som de har kunnskaper i, og næringsdrivende bør ikke kunne avvise dette. For å lette utøvelsen og håndhevingen av avtalen bør dessuten medlemsstatene ha rett til å fastsette at ytterligere språkversjoner av avtalen skal stilles til rådighet for forbrukerne.

- 11) For å gi forbrukerne mulighet til fullt ut å forstå sine rettigheter og forpliktelser i henhold til avtalen, bør de gis en frist for når de kan trekke seg fra avtalen uten å måtte begrunne det og uten kostnader. Denne fristen varierer for tiden fra medlemsstat til medlemsstat, og erfaringen viser at tiden fastsatt i direktiv 94/47/EF ikke er lang nok. Fristen bør derfor forlenges for å oppnå et høyt nivå av forbrukervern og større klarhet for forbrukere og næringsdrivende. Fristens lengde samt reglene for og virkningene av utøvelsen av angreretten bør harmoniseres.
- 12) Forbrukerne bør ha tilgang til virkningsfull klageadgang dersom næringsdrivende ikke etterkommer bestemmelsene om opplysninger før avtalen inngås eller om selve avtalen, særlig bestemmelsene om at avtalen skal inneholde alle nødvendige opplysninger og at forbrukeren skal få en kopi av avtalen når den inngås. I tillegg til klageadgangen som omfattes av nasjonal lovgivning, bør forbrukerne få en forlenget angrefrist dersom de næringsdrivende ikke har framlagt opplysninger. Utøvelsen av angreretten bør være kostnadsfri innenfor den forlengede fristen, uavhengig av hvilke tjenester forbrukerne måtte ha benyttet. Angrefristens utløp hindrer ikke forbrukerne i å ta rettslige skritt i samsvar med nasjonal lovgivning for brudd på opplysningskravene.
- 13) Rådsforordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 av 3. juni 1971 om fastsettelse av regler for fastsettelse av frister, datoer og tidspunkter⁶ bør få anvendelse på beregningen av fristene i dette direktiv.
- 14) Forbudet mot forskuddsbetaling til næringsdrivende eller en tredjemann innenfor angrefristen bør klargjøres for å forbedre forbrukervernet. Når det gjelder avtaler om videresalg, bør forbudet mot forskuddsbetaling gjelde fram til salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg er opphevet, men medlemsstatene bør fortsatt fritt kunne regulere muligheten til og reglene for endelig

⁴ EFT L 158 av 23.6.1990, s. 59.

⁵ EUT L 149 av 11.6.2005, s. 22.

⁶ EFT L 124 av 8.6.1971, s. 1.

- utbetaling til mellommenn når avtaler om videresalg er opphevet.
- 15) Når det gjelder avtaler om langtidsferieprodukter, kan den prisen som skal betales innenfor en betalingsplan kunne fastsettes ut fra den mulighet at etterfølgende beløp justeres etter det første året, for å sikre at den faktiske verdien av avdragene beholdes, for eksempel for å ta hensyn til inflasjon.
- 16) Dersom en forbruker trekker seg fra en avtale der prisen helt eller delvis er dekket gjennom en kreditt som den næringsdrivende eller en tredjemann har bevilget forbrukeren på grunnlag av en ordning mellom nevnte tredjemann og den næringsdrivende, bør kredittavtalen oppheves uten kostnad for forbrukeren. Det samme bør gjelde for avtaler om andre, tilknyttede tjenester som den næringsdrivende eller en tredjemann yter på grunnlag av en ordning mellom nevnte tredjemann og den næringsdrivende.
- 17) Forbrukerne bør ikke fratas det vern som følger av dette direktiv dersom den lovgivning som får anvendelse på avtalen er en medlemsstats lovgivning. Den lovgivning som får anvendelse på en avtale bør fastsettes i samsvar med fellesskapsreglene for internasjonal privatrett, særlig europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008 av 17. juni 2008 om lovvalg på kontraktsrettens område (Roma I)⁷. I henhold til nevnte forordning kan lovgivningen i en medlemsstat få anvendelse, særlig når forbrukere oppsøkes av næringsdrivende når de er på ferie i et annet land enn der de har sitt bosted. Ettersom slik handelspraksis er vanlig på det område som omfattes av dette direktiv, og ettersom slike avtaler omfatter betydelige pengebeløp, bør det finnes ytterligere beskyttelsestiltak i visse særskilte situasjoner, særlig når domstolen i en medlemsstat har domsmyndighet over avtalen, for å sikre at forbrukeren ikke fratas det vern som følger av dette direktiv. Dette gjenspeiler de særlige behov for forbrukervern som følger av den typiske kompleksitet, langsiktighet og økonomiske betydning som kjennetegner avtalene som omfattes av dette direktivs virkeområde.
- 18) Hvilke domstoler som har domsmyndighet i saker som berører forhold som omfattes av dette direktiv, bør fastsettes i samsvar med rådsforordning (EF) nr. 44/2001 av 22. desember 2000 om domsmyndighet og om anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser på det sivilrettslige og handelsrettslige område⁸.
- 19) For å sikre at det vern som forbrukerne omfattes av i henhold til dette direktiv er fullt ut virkningsfullt, særlig med hensyn til om næringsdrivende oppfyller opplysningskravene både i fasen før avtalen inngås og i selve avtalen, er det nødvendig at medlemsstatene fastsetter sanksjoner ved overtredelse av dette direktiv, som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.
- 20) Det må sikres at personer eller organisasjoner som i henhold til nasjonal lovgivning har en berettiget interesse i saken, har klageadgang og kan bringe saker om overtredelser av dette direktiv for retten.
- 21) Det må utarbeides hensiktsmessige og virkningsfulle framgangsmåter i medlemsstatene for å løse tvister mellom forbrukere og næringsdrivende. Derfor bør medlemsstatene oppmuntre til opprettelse av offentlige eller private organer for utenrettslig tvisteløsning.
- 22) Medlemsstatene bør sikre at forbrukerne underrettes effektivt om de nasjonale bestemmelser som gjennomfører dette direktiv, og de bør oppmuntre næringsdrivende og ansvarlige for atferdsregler til å opplyse forbrukerne om sine atferdsregler på dette området. Med sikte på å oppnå et høyt nivå av forbrukervern kan forbrukerorganisasjoner underrettes og tas med i utarbeidningen av atferdsregler.
- 23) Ettersom målene for dette direktiv ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å fjerne hindringene for det indre marked og nå et høyt felles nivå av forbrukervern.
- 24) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettigheter og de prinsipper som er anerkjent særlig i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon og Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.
- 25) I samsvar med nr. 34 i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming⁹

⁷ EUT L 177 av 4.7.2008, s. 6.

⁸ EFT L 12 av 16.1.2001, s. 1.

oppfordres medlemsstatene til i egen og Fellesskapets interesse å utarbeide og offentliggjøre egne tabeller som så langt det er mulig viser sammenhengen mellom dette direktiv og innarbeidingstiltakene.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Formålet med dette direktiv er å bidra til at det indre marked fungerer tilfredsstillende, og til å oppnå et høyt nivå av forbrukervern gjennom en tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter med hensyn til visse aspekter ved markedsføring, salg og videre salg av deltidsbruksrett og langtidsferieprodukter, samt bytteavtaler.
2. Dette direktiv får anvendelse på transaksjoner mellom næringsdrivende og forbrukere.
Dette direktiv berører ikke nasjonal lovgivning om
 - a) allmenne avtalerettslige skritt,
 - b) registrering av fast eiendom eller løsøre og overdragelse av fast eiendom,
 - c) etableringsvilkår, godkjenningsordninger eller lisensieringskrav, eller
 - d) fastsettelse av den rettslige karakteren til de rettigheter som avtaler i dette direktiv omhandler.

Artikkel 2

Definisjoner

1. I dette direktiv menes med:
 - a) «avtale om deltidsbruksrett» en avtale av over ett års varighet som gir en forbruker, mot et vederlag, rett til å benytte én eller flere innkvarteringer i flere enn én bruksperiode,
 - b) «avtale om langtidsferieprodukt» en avtale av over ett års varighet som gir en forbruker, mot et vederlag, hovedsakelig retten til å få rabatter eller andre fordeler i forbindelse med innkvartering, alene eller sammen med reise eller andre tjenester,
 - c) «avtale om videresalg» en avtale der en næringsdrivende mot et vederlag hjelper en forbruker med å selge eller kjøpe en deltidsbruksrett eller et langtidsferieprodukt,

- d) «bytteavtale» en avtale der en forbruker mot et vederlag blir med i en bytteordning som gir forbrukeren tilgang til innkvartering eller andre tjenester i bytte mot at andre personer midlertidig får dra nytte av de rettigheter som den gjeldende avtalen om deltidsbruksrett medfører,
 - e) «næringsdrivende» enhver fysisk eller juridisk person som opptrer for formål som gjelder vedkommendes nærings-, forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet, og enhver som opptrer i vedkommendes navn eller på vedkommendes vegne,
 - f) «forbruker» en fysisk person som opptrer for formål som er utenfor vedkommendes nærings-, forretnings-, håndverks- eller yrkesvirksomhet,
 - g) «tilknyttet avtale» en avtale der forbrukeren mottar tjenester som er knyttet til en avtale om deltidsbruksrett eller til en avtale om et langtidsferieprodukt, og som ytes av den næringsdrivende eller en tredjemann på grunnlag av en overenskomst mellom nevnte tredjemann og den næringsdrivende,
 - h) «varig medium» enhver innretning som gjør forbrukeren eller den næringsdrivende i stand til å lagre opplysninger som er rettet til denne personlig og på en slik måte at dette i framtiden vil være tilgjengelig i et tidsrom som er tilstrekkelig for opplysningenes formål og som tillater uendret gjengiving av de lagrede opplysningene,
 - i) «atferdsregler» en avtale eller et sett med regler som ikke er pålagt av en medlemsstats lover og forskrifter, men som definerer atferden til næringsdrivende som forplikter seg til å være bundet av reglene i forbindelse med én eller flere former for handelspraksis eller næringssektorer,
 - j) «ansvarlig for atferdsregler» enhver enhet, herunder en næringsdrivende eller en gruppe av næringsdrivende, som er ansvarlig for utforming og ajourføring av atferdsregler og/eller for å føre tilsyn med at reglene overholdes av dem som har forpliktet seg til å være bundet av dem.
2. Ved beregning av varigheten av en avtale om deltidsbruksrett eller av en avtale om et langtidsferieprodukt i henhold til henholdsvis bokstav a) og b) i nr. 1 skal det tas hensyn til alle de bestemmelser i avtalen som muliggjør stilletende fornyelse eller forlengelse.

⁹ EUT C 321 av 31.12.2003, s. 1.

Artikkel 3

Reklame

1. Medlemsstatene skal sikre at all reklame inneholder en angivelse av muligheten til å få opplysningene nevnt i artikkel 4 nr. 1, samt hvor de kan fås.
2. Når en avtale om deltidsbruksrett, en avtale om et langtidsferieprodukt, en avtale om videresalg eller en bytteavtale tilbys en forbruker personlig på et markedsførings- eller salgsarrangement, skal den næringsdrivende tydelig angi i innbydelsen arrangementets kommersielle formål samt arrangementets art.
3. Opplysningene nevnt i artikkel 4 nr. 1 skal være tilgjengelige for forbrukeren til enhver tid under arrangementet.
4. En deltidsbruksrett eller et langtidsferieprodukt skal verken markedsføres eller selges som en investering.

Artikkel 4

Opplysninger før avtale inngås

1. I god tid før forbrukeren blir bundet av en avtale eller et tilbud, skal den næringsdrivende på en klar og forståelig måte framlegge for forbrukeren nøyaktige og tilstrekkelige opplysninger som følger:
 - a) for avtaler om deltidsbruksrett: ved bruk av standardopplysningsskjemaet i vedlegg I samt opplysningene i del 3 i det skjemaet,
 - b) for langtidsferieprodukter: ved bruk av standardopplysningsskjemaet i vedlegg II samt opplysningene i del 3 i det skjemaet,
 - c) for avtaler om videresalg: ved bruk av standardopplysningsskjemaet i vedlegg III samt opplysningene i del 3 i det skjemaet,
 - d) for bytteavtaler: ved bruk av standardopplysningsskjemaet i vedlegg IV samt opplysningene i del 3 i det skjemaet.
2. Den næringsdrivende skal kostnadsfritt framlegge opplysningene i nr. 1 på papir eller et annet varig medium som er lett tilgjengelig for forbrukeren.
3. Medlemsstatene skal sørge for at opplysningene nevnt i nr. 1 foreligger på det språk eller de språkene i den medlemsstaten forbrukeren har sitt bosted eller er borger, etter forbrukerens valg, forutsatt at det er et av Fellesskapets offisielle språk.

Artikkel 5

Avtalen om deltidsbruksrett, et langtidsferieprodukt, videresalg eller bytte

1. Medlemsstatene skal sørge for at avtalen foreligger skriftlig på papir eller et annet varig medium på det språk eller de språkene i den medlemsstaten forbrukeren er bosatt eller er borger, etter forbrukerens valg, forutsatt at det er et av Fellesskapets offisielle språk.

Medlemsstaten der forbrukeren er bosatt, kan imidlertid også kreve

- a) at avtalen i hvert tilfelle gis til forbrukeren på medlemsstatens språk eller et av medlemsstatens språk, forutsatt at det er et av Fellesskapets offisielle språk,
- b) at den næringsdrivende ved en avtale om deltidsbruksrett til en særskilt eiendom sørger for at forbrukeren får en godkjent oversettelse av avtalen på språket eller et av språkene i den medlemsstaten der eiendommen ligger, forutsatt at det er et av Fellesskapets offisielle språk.

Medlemsstaten på hvis territorium den næringsdrivende utøver sin salgsvirksomhet, kan kreve at avtalen alltid skal leveres til forbrukeren på medlemsstatens språk eller et av medlemsstatens språk, forutsatt at det er et av Fellesskapets offisielle språk.

2. Opplysningene nevnt i artikkel 4 nr. 1 skal utgjøre en integrert del av avtalen, og skal ikke endres, med mindre partene uttrykkelig blir enige om noe annet eller endringene er en følge av uvanlige eller uforutsigbare forhold utenfor den næringsdrivendes kontroll, og der følgene ikke kunne vært unngått, selv om det ble utvist tilbørlig aktsomhet.

Disse endringene skal meddeles forbrukeren på papir eller et annet varig medium som er lett tilgjengelig for vedkommende før avtalen inngås.

Endringene skal uttrykkelig framgå av avtalen.

3. I tillegg til opplysningene nevnt i artikkel 4 nr. 1 skal avtalen inneholde
 - a) partenes navn, adresse og underskrift samt
 - b) dato og sted for avtalens inngåelse.
4. Før avtalen inngås, skal den næringsdrivende gjøre forbrukeren uttrykkelig oppmerksom på angreretten, angrefristen nevnt i artikkel 6 og forbudet mot forskuddsbetaling innenfor angrefristen nevnt i artikkel 9.

Avtalebestemmelser om dette skal forbrukeren underskrive særskilt.

Avtalen skal inneholde et særskilt standardangreskjema som vist i vedlegg V, som er beregnet på å forenkle utøvelsen av angreretten i samsvar med artikkel 6.

5. Forbrukeren skal få en eller flere kopier av avtalen når den inngås.

Artikkel 6

Angrerett

1. I tillegg til klageadgangen som forbrukeren har tilgang til gjennom nasjonal lovgivning ved brudd på bestemmelsene i dette direktiv, skal medlemsstatene sørge for at forbrukeren gis 14 kalenderdager til å trekke seg fra avtalen om deltidsbruksrett, et langtidsferieprodukt, videresalg eller bytte, uten å måtte gi noen begrunnelse.
2. Angrefristen skal beregnes
 - a) fra den dagen avtalen eller en bindende foreløpig avtale inngås, eller
 - b) fra den dagen forbrukeren mottar avtalen eller en bindende foreløpig avtale, dersom den dagen inntreffer etter dagen nevnt i bokstav a).
3. Angrefristen skal utløpe
 - a) ett år og 14 kalenderdager etter dagen nevnt i nr. 2 i denne artikkel, med mindre den næringsdrivende har fylt ut et særskilt standardangreskjema i henhold til artikkel 5 nr. 4 og levert til forbrukeren skriftlig på papir eller et annet varig medium,
 - b) tre måneder og 14 kalenderdager etter dagen nevnt i nr. 2 i denne artikkel, dersom opplysningene i artikkel 4 nr. 1, herunder standardopplysningsskjemaet i vedlegg I til IV, ikke er levert til forbrukeren skriftlig på papir eller et annet varig medium.Medlemsstatene skal dessuten sørge for hensiktsmessige sanksjoner i samsvar med artikkel 15, særlig dersom den næringsdrivende ikke har oppfylt opplysningskravene fastsatt i dette direktiv, før angrefristen utløper.
4. Når den næringsdrivende har fylt ut et særskilt standardangreskjema i henhold til artikkel 5 nr. 4 og levert det til forbrukeren skriftlig på papir eller et annet varig medium innen et år etter dagen nevnt i nr. 2 i denne artikkel, skal angrefristen gjelde fra den dagen forbrukeren mottar skjemaet. Når opplysningene i artikkel 4 nr. 1, herunder standardopplysningsskjemaet i vedlegg I til

IV, er levert til forbrukeren skriftlig på papir eller et annet varig medium innen tre måneder etter dagen nevnt i nr. 2 i denne artikkel, skal angrefristen gjelde fra den dagen forbrukeren mottar opplysningene.

5. Dersom forbrukeren tilbys bytteavtalen sammen med og samtidig som avtalen om deltidsbruksrett, får én angrefrist i samsvar med nr. 1 anvendelse på begge avtalene. Angrefristen for begge avtalene skal beregnes i samsvar med bestemmelsene i nr. 2, som får anvendelse på avtalen om deltidsbruksrett.

Artikkel 7

Nærmere bestemmelser om utøvelse av angreretten

Når forbrukeren akter å utøve angreretten, skal vedkommende før angrefristen utløper underrette den næringsdrivende på papir eller et annet varig medium om beslutningen om å trekke seg fra avtalen. Forbrukeren kan bruke standardangreskjemaet i vedlegg V, som vedkommende har fått av den næringsdrivende i samsvar med artikkel 5 nr. 4. Fristen er overholdt dersom underretningen er sendt før angrefristen har utløpt.

Artikkel 8

Virkninger av utøvelsen av angreretten

1. Når forbrukeren utøver angreretten, opphører partenes forpliktelse til å gjennomføre avtalen.
2. En forbruker som utøver angreretten skal verken bære kostnader eller være ansvarlig for noen verdi som tilsvarende de tjenester som er levert før vedkommende trakk seg fra avtalen.

Artikkel 9

Forskuddsbetaling

1. Medlemsstatene skal påse for at det i forbindelse med avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter og bytte er forbud mot forskuddsbetaling, sikkerhetsstillelse, å reservasjon av beløp på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld eller andre vederlag til den næringsdrivende eller en tredjemann fra forbrukeren før angrefristen har utløpt i samsvar med artikkel 6.
2. Medlemsstatene skal påse for at det i forbindelse med avtaler om videresalg er forbud

mot forskuddsbetaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av beløp på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld eller andre vederlag til den næringsdrivende eller en tredjemann fra forbrukeren før salget faktisk finner sted eller avtalen om videresalg er opphevet på annen måte.

Artikkel 10

Særlige bestemmelser om avtaler om langtidsferieprodukter

1. For avtaler om langtidsferieprodukter skal betalingen foretas i samsvar med en betalingsplan. Betaling av prisen angitt i avtalen på annen måte enn i samsvar med betalingsplanen er forbudt. Betalingene, herunder eventuell medlemsavgift, skal deles inn i like store årlige avdrag. Den næringsdrivende skal sende en skriftlig anmodning om betaling, på papir eller et annet varig medium, minst 14 kalenderdager før hver forfallsdato.
2. Fra og med betalingen av det andre avdraget kan forbrukeren trekke seg fra avtalen uten å bli pålagt sanksjoner, dersom vedkommende underretter den næringsdrivende innen 14 kalenderdager etter mottak av betalingsanmodningen for hvert avdrag. Denne retten berører ikke retten til å trekke seg fra avtalen i henhold til gjeldende nasjonal lovgivning.

Artikkel 11

Oppheving av tilknyttede avtaler

1. Dersom forbrukeren utøver retten til å trekke seg fra en avtale om deltidsbruksrett eller et langtidsferieprodukt, skal medlemsstatene påse at eventuelle tilknyttede bytteavtaler eller andre tilknyttede avtaler automatisk oppheves uten kostnad for forbrukeren.
2. Når prisen dekkes helt eller delvis gjennom kreditt som bevilges forbrukeren av den næringsdrivende eller av en tredjemann på grunnlag av en overenskomst mellom tredjemann og den næringsdrivende, skal kredittavtalen oppheves uten kostnad for forbrukeren, dersom forbrukeren utøver retten til å trekke seg fra avtalen om deltidsbruksrett, et langtidsferieprodukt, videresalg eller bytte, uten at det berører artikkel 15 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/48/

EF av 23. april 2008 om kredittavtaler for forbrukere¹⁰.

3. Medlemsstatene skal fastsette nærmere regler for oppheving av slike avtaler.

Artikkel 12

Direktivet ufravikelighet og anvendelse i internasjonale saker

1. Dersom en medlemsstats lovgivning har anvendelse på avtalen, skal medlemsstatene påse at forbrukerne ikke kan fraskrive seg de rettigheter som tilkommer dem gjennom dette direktiv.
2. Dersom en tredjestats lovgivning har anvendelse på avtalen, skal ikke forbrukerne fratas det vern som følger av dette direktiv slik det anvendes i domstolsstaten, hvis
 - en av de berørte faste eiendommene ligger på en medlemsstats territorium, eller
 - den næringsdrivende i forbindelse med en avtale som ikke er direkte knyttet til fast eiendom, utøver forretnings- eller yrkesvirksomhet i en medlemsstat, eller på en hvilken som helst annen måte retter slik virksomhet mot en medlemsstat og avtalen hører inn under denne virksomheten.

Artikkel 13

Rettslig søksmål eller klage

1. Medlemsstatene skal påse at det i forbrukernes interesse finnes egnede og virkningsfulle midler til å sikre at næringsdrivende overholder bestemmelsene i dette direktiv.
2. Midlene nevnt i nr. 1 skal omfatte bestemmelser som gir ett eller flere av organene nedenfor, som fastsatt i nasjonal lovgivning, adgang i samsvar med nasjonal lovgivning til å bringe en sak inn for domstolene eller vedkommende forvaltningsmyndighet for å sikre at nasjonale bestemmelser om gjennomføringen av dette direktiv får anvendelse:
 - a) offentlige organer og myndigheter eller deres representanter,
 - b) forbrukerorganisasjoner som har en berettiget interesse i å beskytte forbrukerne,
 - c) yrkesorganisasjoner som har en berettiget interesse i å bringe saken for retten.

¹⁰ EUT L 133 av 22.5.2008, s. 66.

Artikkel 14**Forbrukerinformasjon og utenrettslig tvisteløsning**

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å opplyse forbrukerne om den nasjonale lovgivning som gjennomfører dette direktiv, og skal der det er relevant oppmuntre næringsdrivende og ansvarlige for atferdsregler til å opplyse forbrukerne om sine atferdsregler.

Kommisjonen skal oppmuntre til utarbeiding på fellesskapsplan, særlig av bransjeorganer, bransjeorganisasjoner og yrkessammenlutninger, av atferdsregler med sikte på å lette gjennomføringen av dette direktiv i samsvar med fellesskapsretten. Den skal også oppmuntre næringsdrivende og deres bransjeorganisasjoner til å opplyse forbrukerne om disse atferdsreglene, herunder, dersom det er relevant, gjennom særlig merking.

2. Medlemsstatene skal oppmuntre til utarbeiding og innføring av egnede og virkningsfulle klage- og erstatningsordninger for utenrettslig løsning av forbrukertvister i henhold til dette direktiv, og skal eventuelt oppmuntre næringsdrivende og deres bransjeorganisasjoner til å opplyse forbrukerne om at slike ordninger finnes.

Artikkel 15**Sanksjoner**

1. Medlemsstatene skal sørge for egnede sanksjoner dersom en næringsdrivende ikke etterkommer de nasjonale bestemmelser som er vedtatt i samsvar med dette direktiv.
2. Sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

Artikkel 16**Innarbeiding i nasjonal lovgivning**

1. Medlemsstatene skal innen 23. februar 2011 vedta og offentliggjøre de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. Medlemsstatene skal umiddelbart underrette Kommisjonen om ordlyden i disse bestemmelsene.

Medlemsstatene skal anvende disse bestemmelsene fra 23. februar 2011.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som blir vedtatt på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 17**Gjennomgåelse**

Kommisjonen skal gjennomgå dette direktiv og rapportere til Europaparlamentet og Rådet senest 23. februar 2014.

Ved behov skal Kommisjonen framlegge ytterligere forslag for å tilpasse direktivet til utviklingen på området.

Kommisjonen kan anmode om opplysninger fra medlemsstatene og nasjonale reguleringsmyndigheter.

Artikkel 18**Oppheving**

Direktiv 94/47/EF oppheves.

Henvisninger til det opphevede direktivet skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg VI.

Artikkel 19**Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 20**Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 14. januar 2009.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

A. VONDRA

Formann

Vedlegg I

Standardopplysningsskjema for avtaler om deltidsbruksrett

Del 1:

Navn, adresse og rettslig status til den eller de næringsdrivende som skal være part i avtalen:

Kort beskrivelse av produktet (f.eks. beskrivelse av den faste eiendommen):

Rettigheten(e)s nøyaktige art og innhold:

Nøyaktig angivelse av det tidsrom rettigheten som avtalen gjelder, kan utøves og, om nødvendig, tidsrommets varighet:

Den dagen forbrukeren kan begynne å utøve sin rett i henhold til avtalen:

Dersom avtalen gjelder en særlig eiendom som er under oppføring, datoen for når innkvarteringen og tjenestene/anlegget vil stå ferdig/være tilgjengelig:

Den prisen forbrukeren skal betale for å erverve rettigheten(e):

Oversikt over obligatoriske tilleggskostnader som følger av avtalen; kostnadenes type og størrelse (f.eks. årsavgifter, andre tilbakevendende avgifter, særlige avgifter, lokale skatter):

Et sammendrag av de viktigste tjenestene som er tilgjengelige for forbrukeren (f.eks. elektrisitet, vann, vedlikehold, renovasjon) og et anslag av det beløp som forbrukeren må betale for disse tjenestene:

Et sammendrag av de anlegg som er tilgjengelige for forbrukeren (f.eks. svømmebasseng eller badstue):
Inngår disse anleggene i ovennevnte kostnader?

Hvis ikke angis hva som inngår og hva som må betales for:

Er det mulig å delta i en bytteordning?

I så fall angis navnet på bytteordningen:

Kostnader for medlemskap/bytte:

Har den næringsdrivende skrevet under på en eller flere atferdsregler, hvor finnes i så fall disse?

Del 2:

Alminnelige opplysninger:

- Forbrukeren har rett til å trekke seg fra denne avtalen uten å måtte gi noen begrunnelse innen 14 kalenderdager etter avtalen eller en bindende foreløpig avtale inngås, eller mottak av disse avtalene, dersom det inntreffer senere.
- Innenfor denne angrefristen er all forskuddsbetaling fra forbrukeren forbudt. Forbudet gjelder alle vederlag, også betaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av penger på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld osv. Det omfatter ikke bare betaling til den næringsdrivende, men også til tredjemenn.
- Forbrukeren skal ikke bære andre kostnader eller forpliktelser enn de som framgår av avtalen.
- I samsvar med internasjonal privatrett kan en annen lovgivning enn lovgivningen i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor, få anvendelse på avtalen, og eventuelle tvister kan bringes inn for andre domstoler enn domstolene i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor.

Forbrukerens underskrift:

Del 3:

Tilleggsopplysninger som forbrukeren har rett til og hvor de kan innhentes (for eksempel i hvilket kapittel i en allmenn brosjyre), dersom de ikke angis nedenfor:

1. OPPLYSNINGER OM DE ERVERVEDE RETTIGHETENE

- Vilkårene for utøvelsen av den rettighet som avtalen gjelder, på den eller de medlemsstaters territorium der den eller de berørte eiendommen(e) ligger, og opplysninger om disse vilkårene er oppfylt og, dersom de ikke er oppfylt, hvilke vilkår som gjenstår å oppfylle.
- Dersom avtalen gir rett til å benytte en innkvartering som velges blant et utvalg av innkvarteringer, angis opplysninger om begrensninger i forbrukerens muligheter til når som helst å benytte en hvilken som helst innkvartering blant utvalget.

2. OPPLYSNINGER OM EIENDOMMENE

- Når avtalen gjelder en særlig, fast eiendom, en nøyaktig og utførlig beskrivelse av eiendommen og dens beliggenhet. Når avtalen gjelder flere eiendommer, en passende beskrivelse av eiendommene og deres beliggenhet. Når avtalen gjelder annen innkvartering enn fast eiendom, en passende beskrivelse av innkvarteringen og anleggene.
- De tjenester (f.eks. elektrisitet, vann, vedlikehold, renovasjon) som forbrukeren har eller kommer til å få tilgang til og vilkårene for disse.
- Eventuelle fellesanlegg, som svømmebasseng, badstue osv., som forbrukeren har eller kommer til å få tilgang til og vilkårene for dette.

3. TILLEGGSKRAV TIL INNKVARTERING UNDER OPPFØRING (når det er aktuelt)

- Hvor langt arbeidet er kommet med innkvarteringen, tjenester som vil gjøre den fullstendig funksjonell (gass, elektrisitet, vann og telefon) samt alle anlegg som forbrukeren vil ha tilgang til.
- Fristen for ferdigstillelsen av innkvarteringen og tjenestene som vil gjøre den fullstendig funksjonell (gass, elektrisitet, vann og telefon) samt et rimelig anslag av fristen for ferdigstillelsen av alle anlegg som forbrukeren vil ha tilgang til.
- Numret på byggetillatelsen og vedkommende myndigheters navn og fullstendige adresse.
- En sikkerhet for ferdigstillelse av innkvarteringen eller en sikkerhet for tilbakebetaling av eventuell betaling dersom innkvarteringen ikke ferdigstilles, og eventuelt vilkårene for slik sikkerhet.

4. OPPLYSNINGER OM KOSTNADENE

- En nøyaktig og passende beskrivelse av alle kostnader i forbindelse med avtalen om deltidsbruksrett, hvordan disse kostnadene vil bli pålagt forbrukeren samt hvordan og når disse kostnadene kan komme til å øke. Metoden for å beregne kostnadene i forbindelse med benyttelsen av eiendommen, obligatoriske lovfestede gebyrer (for eksempel skatter og avgifter) og fellesutgiftene til administrasjon (for eksempel forvaltning, vedlikehold og reparasjoner).
- Opplysninger om eventuelle avgifter, pantelån, servitutter eller andre heftelser ved innkvarteringen.

5. OPPLYSNINGER OM OPPHEVING AV AVTALEN

- Eventuelle opplysninger om ordningene for oppheving av tilknyttede avtaler og følgene av slik oppheving.
- Vilkårene for oppheving av avtalen, følgene av oppheving og opplysninger om kostnader som eventuelt påhviler forbrukeren som følge av slik oppheving.

6. TILLEGG SOPPLYSNINGER

- Opplysninger om hvordan vedlikehold, reparasjon samt administrasjon og drift av eiendommen organiseres, herunder hvorvidt og hvordan forbrukerne kan påvirke og delta i beslutninger om disse spørsmålene.

- Opplysninger om hvorvidt det er mulig å delta i en ordning med videresalg av de rettigheter avtalen gir, opplysninger om den gjeldende ordningen og en angivelse av kostnadene knyttet til videresalg gjennom denne ordningen.
- Opplysninger om det eller de språk som kan brukes i kommunikasjonen med den næringsdrivende om avtalen, for eksempel i forbindelse med forvaltningsbeslutninger, økte kostnader og behandling av spørsmål og klager.
- Når det er relevant, muligheten for utenrettslig tvisteløsning.

Bekreftelse på at opplysninger er mottatt:
Forbrukerens underskrift:

Vedlegg II

Standardopplysningsskjema for avtale om langtidsferieprodukt

Del 1:

Navn, adresse og rettslig status til den eller de næringsdrivende som skal være part i avtalen:

Kort beskrivelse av produktet:

Rettigheten(e)s nøyaktige art og innhold:

Nøyaktig angivelse av det tidsrom rettigheten som avtalen gjelder kan utøves og, om nødvendig, tidsrommets varighet:

Den dagen forbrukeren kan begynne å utøve sin rett i henhold til avtalen:

Den pris som forbrukeren skal betale for ervervelse av rettighet(er), herunder tilbakevendende kostnader forbrukeren kan forvente å bli pålagt gjennom retten til å få tilgang til innkvartering, reise og eventuelle angitte produkter eller tjenester knyttet til rettigheten(e):

Betalingsplanen med like store avdrag av denne prisen for hvert år så lenge avtalen løper, samt forfallsdatoene:

Etter det første året skal etterfølgende beløper justeres for å sikre at den faktiske verdien av disse avdragene beholdes, for eksempel for å ta hensyn til inflasjon.

Oversikt over obligatoriske tilleggskostnader som følger av avtalen; kostnadenes type og størrelse (årlige medlemsavgifter):

Et sammendrag av de viktigste tjenestene som er tilgjengelige for forbrukeren (f.eks. rabatterte hotellopphold og flyreiser):

Inngår disse i ovennevnte kostnader?

Dersom ikke angis hva som inngår og hva som må betales for (f.eks. tre overnattinger inngår i den årlige medlemsavgiften, all annen innkvartering må betales særskilt):

Har den næringsdrivende skrevet under på en eller flere atferdsregler, hvor finnes i så fall disse?

Del 2:

Alminnelige opplysninger:

- Forbrukeren har rett til å trekke seg fra denne avtalen uten å måtte gi noen begrunnelse innen 14 kalenderdager etter avtalen eller en bindende foreløpig avtale inngås, eller mottak av disse avtalene, dersom det inntreffer senere.
- Innenfor denne angrefristen er all forskuddsbetaling fra forbrukeren forbudt. Forbudet gjelder alle vederlag, også betaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av penger på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld osv. Det omfatter ikke bare betaling til den næringsdrivende, men også til tredjemenn.
- Forbrukeren kan trekke seg fra avtalen uten å bli pålagt sanksjoner, dersom vedkommende underretter den næringsdrivende innen 14 kalenderdager etter mottak av betalingsanmodningen for hvert årsavdrag.
- Forbrukeren skal ikke bære andre kostnader eller forpliktelser enn de som framgår av avtalen.
- I samsvar med internasjonal privatrett kan en annen lovgivning enn lovgivningen i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor, få anvendelse på avtalen, og eventuelle tvister kan bringes inn for andre domstoler enn domstolene i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor.

Forbrukerens underskrift:

Del 3:

Tilleggsopplysninger som forbrukeren har rett til og hvor de kan innhentes (for eksempel i hvilket kapittel i en allmenn brosjyre), dersom de ikke angis nedenfor:

1. OPPLYSNINGER OM DE ERVERVEDE RETTIGHETENE

- En passende og riktig beskrivelse av de rabatter som er tilgjengelige ved framtidige bestillinger med eksempler på nylige tilbud.
- Opplysninger om begrensninger i forbrukerens mulighet til å benytte disse rettighetene, for eksempel begrenset tilgang eller tilbud på grunnlag av først-til-mølla-prinsippet, tidsbegrensninger på særlige tilbud og særlige rabatter.

2. OPPLYSNINGER OM OPPHEVING AV AVTALEN

- Eventuelle opplysninger om ordningene for oppheving av tilknyttede avtaler og følgene av slik oppheving.
- Vilkårene for oppheving av avtalen, følgene av oppheving og opplysninger om kostnader som eventuelt påhviler forbrukeren som følge av slik oppheving.

3. TILLEGGSOPPLYSNINGER

- Opplysninger om det eller de språk som kan brukes i kommunikasjonen med den næringsdrivende om avtalen, for eksempel i forbindelse med behandling av spørsmål og klager.
 - Når det er relevant, muligheten for utenrettslig tvisteløsning.
-

Bekreftelse på at opplysninger er mottatt:

Forbrukerens underskrift:

*Vedlegg III***Standardopplysningsskjema for avtaler om videresalg****Del 1:**

Navn, adresse og rettslig status til den eller de næringsdrivende som skal være part i avtalen:

Kort beskrivelse av tjenestene (f.eks. markedsføring):

Avtalens varighet:

Den prisen forbrukeren skal betale for å erverve tjenestene:

Oversikt over obligatoriske tilleggskostnader som følger av avtalen; kostnadenes type og størrelse (for eksempel lokale skatter, notargebyrer, markedsføringskostnader):

Har den næringsdrivende skrevet under på en eller flere atferdsregler, hvor finnes i så fall disse?

Del 2:

Alminnelige opplysninger:

- Forbrukeren har rett til å trekke seg fra denne avtalen uten å måtte gi noen begrunnelse innen 14 kalenderdager etter avtalen eller en bindende foreløpig avtale inngås, eller mottak av disse avtalene, dersom det inntreffer senere.
- All forskuddsbetaling av forbrukeren er forbudt fram til salget faktisk er gjennomført eller avtalen om videresalg er opphevet på annen måte. Forbudet gjelder alle vederlag, også betaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av penger på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld osv. Det omfatter ikke bare betaling til den næringsdrivende, men også til tredjemenn.
- Forbrukeren skal ikke bære andre kostnader eller forpliktelser enn de som framgår av avtalen.
- I samsvar med internasjonal privatrett kan en annen lovgivning enn lovgivningen i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor, få anvendelse på avtalen, og eventuelle tvister kan bringes inn for andre domstoler enn domstolene i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor.

Forbrukerens underskrift:

Del 3:

Tilleggsopplysninger som forbrukeren har rett til og hvor de kan innhentes (for eksempel i hvilket kapittel i en allmenn brosjyre), dersom de ikke angis nedenfor:

- Vilkårene for oppheving av avtalen, følgene av oppheving og opplysninger om kostnader som eventuelt påhviler forbrukeren som følge av slik oppheving.
 - Opplysninger om det eller de språk som kan brukes i kommunikasjonen med den næringsdrivende om avtalen, for eksempel i forbindelse med behandling av spørsmål og klager.
 - Når det er relevant, muligheten for utenrettslig tvisteløsning.
-

Bekreftelse på at opplysninger er mottatt:

Forbrukerens underskrift:

*Vedlegg IV***Standardopplysningsskjema for bytteavtaler****Del 1:**

Navn, adresse og rettslig status til den eller de næringsdrivende som skal være part i avtalen:

Kort beskrivelse av produktet:

Rettigheten(e)s nøyaktige art og innhold:

Nøyaktig angivelse av det tidsrom rettigheten som avtalen gjelder kan utøves og, om nødvendig, tidsrommets varighet:

Den dagen forbrukeren kan begynne å utøve sin rett i henhold til avtalen:

Den prisen forbrukeren skal betale for medlemskap i bytteordningen:

Oversikt over obligatoriske tilleggskostnader som følger av avtalen; kostnadenes type og størrelse (f.eks. fornyelsesavgifter, andre tilbakevendende avgifter, særlige avgifter, lokale skatter):

Et sammendrag av de viktigste tjenestene som er tilgjengelige for forbrukeren:

Inngår disse i ovennevnte kostnader?

Dersom ikke angis hva som inngår og hva som må betales (kostnadenes type og størrelse, f.eks. et anslag av den prisen som skal betales for individuelle byttetransaksjoner, herunder eventuelle tilleggskostnader):

Har den næringsdrivende skrevet under på en eller flere atferdsregler, hvor finnes i så fall disse?

Del 2:

Alminnelige opplysninger:

- Forbrukeren har rett til å trekke seg fra denne avtalen uten å måtte gi noen begrunnelse innen 14 kalenderdager etter avtalen eller en bindende foreløpig avtale inngås, eller mottak av disse avtalene, dersom det inntreffer senere. I tilfeller der bytteavtalen tilbys sammen med eller samtidig med avtalen om deltidsbruksrett, får én angrefrist anvendelse på begge avtalene.
- Innenfor denne angrefristen er all forskuddsbetaling fra forbrukeren forbudt. Forbudet gjelder alle vederlag, også betaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av penger på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld osv. Det omfatter ikke bare betaling til den næringsdrivende, men også til tredjemenn.
- Forbrukeren skal ikke bære andre kostnader eller forpliktelser enn de som framgår av avtalen.
- I samsvar med internasjonal privatrett kan en annen lovgivning enn lovgivningen i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor, få anvendelse på avtalen, og eventuelle tvister kan bringes inn for andre domstoler enn domstolene i den medlemsstaten der forbrukeren er bosatt eller vanligvis bor.

Forbrukerens underskrift:

Del 3:

Tilleggsopplysninger som forbrukeren har rett til og hvor de kan innhentes (for eksempel i hvilket kapittel i en allmenn brosjyre), dersom de ikke angis nedenfor:

1. OPPLYSNINGER OM DE ERVERVEDE RETTIGHETENE

- Forklaring av hvordan bytteordningen fungerer; byttemulighetene og nærmere regler for bytte; en angivelse av verdien som er tildelt forbrukerens deltidsbruksrett i bytteordningen samt eksempler på konkrete byttemuligheter.
- Opplysninger om antallet tilgjengelige feriesteder og antallet medlemmer i bytteordningen, herunder eventuelle begrensninger i tilgangen til visse innkvarteringer forbrukeren velger, for eksempel i høysesongen da det kan være nødvendig å bestille lang tid i forveien, samt opplysninger om eventuelle begrensninger i utvalget som følge av deltidsbruksretten som forbrukeren har lagt inn i bytteordningen.

2. OPPLYSNINGER OM EIENDOMMENE

- En kort og passende beskrivelse av eiendommene og deres beliggenhet. Når avtalen gjelder annen innkvartering en fast eiendom, en passende beskrivelse av innkvarteringen og anlegg. Angivelse av hvor forbrukeren kan innhente ytterligere opplysninger.

3. OPPLYSNINGER OM KOSTNADENE

- Opplysninger om den næringsdrivendes plikt til før et bytte arrangeres og for hvert bytte som foreslås å framlegge opplysninger om eventuelle tilleggskostnader som pålegges forbrukeren i forbindelse med byttet.

4. OPPLYSNINGER OM OPPHEVING AV AVTALEN

- Eventuelle opplysninger om ordningene for oppheving av tilknyttede avtaler og følgene av slik oppheving.
- Vilkårene for oppheving av avtalen, følgene av oppheving og opplysninger om kostnader som eventuelt påhviler forbrukeren som følge av slik oppheving.

5. TILLEGGSOPPLYSNINGER

- Opplysninger om det eller de språk som kan brukes i kommunikasjonen med den næringsdrivende om avtalen, for eksempel i forbindelse med behandling av spørsmål og klager.
 - Når det er relevant, muligheten for utenrettslig tvisteløsning.
-

Bekreftelse på at opplysninger er mottatt:

Forbrukerens underskrift:

Vedlegg V

Særskilt skjema for å forenkle utøvelsen av angreretten

Angrerett

Forbrukeren har rett til å trekke seg fra denne avtalen uten begrunnelse innen 14 kalenderdager.

Angrefristen gjelder fra (fylles ut av den næringsdrivende før vedkommende gir skjemaet til forbrukeren).

Dersom forbrukeren ikke har mottatt dette skjemaet, begynner angrefristen å løpe når forbrukeren har mottatt skjemaet, men opphører uansett etter ett år og 14 kalenderdager.

Dersom forbrukeren ikke har mottatt alle påkrevde opplysninger, begynner angrefristen å løpe når forbrukeren har nevnte opplysninger, men opphører uansett etter tre måneder og 14 kalenderdager.

For å utøve angreretten skal forbrukeren underrette den næringsdrivende ved bruk av navnet og adressen nedenfor gjennom et varig medium (f.eks. et skriftlig brev sendt i posten, e-post). Forbrukeren kan bruke dette skjemaet, men det er ikke obligatorisk.

En forbruker som utøver angreretten, skal ikke pålegges kostnader.

I tillegg til angrefristen kan bestemmelser i nasjonal avtalerett gi forbrukeren rettigheter, f.eks. til å oppheve avtalen på grunn av manglende opplysninger.

Forbud mot forskuddsbetaling

Innenfor angrefristen er all forskuddsbetaling fra forbrukeren forbudt. Forbudet omfatter alle vederlag, herunder betaling, sikkerhetsstillelse, reservasjon av penger på konto, eksplisitt anerkjennelse av gjeld, osv.

Forbudet gjelder ikke bare betaling til den næringsdrivende, men også til tredjemann.

Melding om oppheving

- Til (næringsdrivendes navn og adresse) (*):
- Jeg/Vi (**) trekker meg/oss med dette fra avtalen.
- Dato for avtalens inngåelse(*):
- Forbrukerens/Forbrukernes navn(**):
- Forbrukerens/Forbrukernes adresse(**):
- Forbrukerens/Forbrukernes underskrift (bare dersom papirskjema benyttes)(**):
- Dato(**):

(*) Fylles ut av den næringsdrivende før skjemaet leveres til forbrukeren.

(**) Stryk det som ikke passer.

(***) Fylles ut av forbrukeren/forbrukerne dersom dette skjemaet brukes for å trekke seg fra avtalen.

Bekreftelse på at opplysninger er mottatt:

Forbrukerens underskrift:

Vedlegg VI

Sammenligningstabell mellom bestemmelsene i dette direktiv og direktiv 94/47/Ef

Direktiv 94/47/EF	Dette direktiv
Artikkel 1 første ledd	Artikkel 1 nr. 1 og artikkel 1 nr. 2 første ledd
Artikkel 1 annet ledd	–
Artikkel 1 tredje ledd	Artikkel 1 nr. 2 annet ledd
Artikkel 2 første strekpunkt	Artikkel 2 nr. 1 bokstav a)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav b) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav c) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav d) (ny)
Artikkel 2 annet strekpunkt	–
Artikkel 2 tredje strekpunkt	Artikkel 2 nr. 1 bokstav e)
Artikkel 2 fjerde strekpunkt	Artikkel 2 nr. 1 bokstav f)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav g) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav h) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav i) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 1 bokstav j) (ny)
–	Artikkel 2 nr. 2 (nytt)
Artikkel 3 nr. 1	Artikkel 4 nr. 1
Artikkel 3 nr. 2	Artikkel 5 nr. 2
Artikkel 3 nr. 3	Artikkel 3 nr. 1
–	Artikkel 3 nr. 2 (nytt)
–	Artikkel 3 nr. 3 (nytt)
–	Artikkel 3 nr. 4 (nytt)
Artikkel 4 første strekpunkt	Artikkel 5 nr. 1 første ledd og artikkel 5 nr. 2 første ledd
Artikkel 4 annet strekpunkt	Artikkel 4 nr. 3 og artikkel 5 nr. 1
–	Artikkel 4 nr. 2 (nytt)
–	Artikkel 5 nr. 4 (nytt)
–	Artikkel 5 nr. 5 (nytt)
Artikkel 5 nr. 1 innledende punktum	Artikkel 6 nr. 1
Artikkel 5 nr. 1 første strekpunkt	Artikkel 6 nr. 1 og 2
Artikkel 5 nr. 1 annet strekpunkt	Artikkel 6 nr. 3 og 4
Artikkel 5 nr. 1 tredje strekpunkt	Artikkel 6 nr. 3
–	Artikkel 6 nr. 5 (nytt)
Artikkel 5 nr. 2	Artikkel 7

Direktiv 94/47/EF	Dette direktiv
–	Artikkel 8 nr. 1 (nytt)
Artikkel 5 nr. 3	Artikkel 8 nr. 2
Artikkel 5 nr. 4	Artikkel 8 nr. 2
Artikkel 6	Artikkel 9 nr. 1
–	Artikkel 9 nr. 2 (nytt)
–	Artikkel 10 nr. 1 (nytt)
–	Artikkel 10 nr. 2 (nytt)
–	Artikkel 11 nr. 1 (nytt)
Artikkel 7 første ledd	Artikkel 11 nr. 2
Artikkel 7 annet ledd	Artikkel 11 nr. 3
Artikkel 8	Artikkel 12 nr. 1
Artikkel 9	Artikkel 12 nr. 2
Artikkel 10	Artikkel 13 og 15
Artikkel 11	–
–	Artikkel 14 nr. 1 (nytt)
–	Artikkel 14 nr. 2 (nytt)
Artikkel 12	Artikkel 16
–	Artikkel 17 (ny)
–	Artikkel 18 (ny)
–	Artikkel 19 (ny)
Artikkel 13	Artikkel 20
Vedlegg	Vedlegg I
Vedlegg bokstav a)	Artikkel 5 nr. 3 bokstav a) og vedlegg I del 1 første rute
Vedlegg bokstav b)	Vedlegg I del 1 tredje rute og vedlegg I del 3 nr. 1 første strekpunkt
Vedlegg bokstav c)	Vedlegg I del 1 annen rute og vedlegg I del 3 nr. 2 første strekpunkt
Vedlegg bokstav d) nr. 1	Vedlegg I del 3 nr. 3 første strekpunkt
Vedlegg bokstav d) nr. 2	Vedlegg I del 1 fjerde rute og vedlegg I del 3 nr. 3 annet strekpunkt
Vedlegg bokstav d) nr. 3	Vedlegg I del 3 nr. 3 tredje strekpunkt
Vedlegg bokstav d) nr. 4	Vedlegg I del 3 nr. 3 første strekpunkt
Vedlegg bokstav d) nr. 5	Vedlegg I del 3 nr. 3 fjerde strekpunkt
Vedlegg bokstav e)	Vedlegg I del 1 sjette rute og vedlegg I del 3 nr. 2 annet strekpunkt

Direktiv 94/47/EF	Dette direktiv
Vedlegg bokstav f)	Vedlegg I del 1 sjette rute og vedlegg I del 3 nr. 2 tredje strekpunkt
Vedlegg bokstav g)	Vedlegg I del 3 nr. 6 første strekpunkt
Vedlegg bokstav h)	Vedlegg I del 1 fjerde rute
Vedlegg bokstav i)	Vedlegg I del 1 femte og sjette rute og vedlegg I del 3 nr. 4 første strekpunkt
Vedlegg bokstav j)	Vedlegg I del 2 tredje strekpunkt
Vedlegg bokstav k)	Vedlegg I del 2 sjuende rute og vedlegg I del 3 nr. 6 annet strekpunkt
Vedlegg bokstav l)	Vedlegg I del 2 første og tredje strekpunkt, vedlegg I del 3 nr. 5 første strekpunkt og vedlegg V (nytt)
Vedlegg bokstav m)	Artikkel 5 nr. 3 bokstav b)
–	Vedlegg I del 1 åttende rute (ny)
–	Vedlegg I del 2 annet strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 2 fjerde strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 3 nr. 1 annet strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 3 nr. 4 annet strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 3 nr. 5 annet strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 3 nr. 6 tredje strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg I del 3 nr. 6 fjerde strekpunkt (nytt)
–	Vedlegg II–V (nye)
